

20. januar 2004

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Kr. 10,-

69. årgang

Nr. 1

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

– Planla krig lenge før 11. september

NEW YORK (VG) Paul O'Neill – finansministeren som fikk sparken av George W. Bush i 2002 – sier at krigen mot Irak ble planlagt lenge før 11. september 2001.

Av Roy Freddy Andersen

VG nett 11.01.2004

De nye, oppsiktsvekkende opplysningene kommer fram i et intervju med O'Neill på nyhetsprogrammet «60 Minutes» som ble sendt på CBS i USA 11. januar 2004.

Her forteller den tidligere finansministeren at Bush bare dager etter at han ble innsatt som president, i januar 2001, begynte å planlegge et angrep på Irak.

Påstandene slår bena under det som til nå har vært den offisielle versjonen om krigen: At det var terroraksjonene 11. september 2001 som fikk Bush til å kaste blikket på Saddam Hussein, og at krigsplanene kom på bordet åtte måneder senere.

– Helt fra begynnelsen var det en overbevisning om at Saddam Hussein var et dårlig menneske, og at han måtte vekk, sier O'Neill og beskylder dermed Bush for å ha brukt terrorfrykten som et rent påskudd for krigen.

Ny Bush-bok

Bakgrunnen for at O'Neill har gitt intervjuet, er en ny bok om ham og tiden hans i Det hvite hus, som kommer ut neste uke. Boken har fått tittelen «The Prize of Loyalty», og her tar eks-politikeren et oppgjør med Bush og finanspolitikken under presidenten.

O'Neill forteller at presidenten virket fullstendig uinteressert i finanspolitikk, og at han sjelden stilte spørsmål når teamet var økonomiske problemstillinger. O'Neill sier at Bush stort sett satt taus og passiv.

– Det var mest en monolog, sier O'Neill, som beskriver Bush og re-

gjeringen som «en blind mann i et rom med døde mennesker».

Likevel er det Irak-opplysningene som vekker mest oppsikt. I boken forteller O'Neill at han var sjokkert over at ingen i det nasjonale sikkerhetsrådet rundt Bush stilte spørsmål om hvorfor Irak skulle angripes.

– Alt handlet om å finne en måte å få gjort det på. Det var tonen. Presidenten sa «Gå ut og finn en måte», sier den tidligere finansministeren.

Drøftet Irak-oljen

I boken om O'Neill legger forfatteren, Ron Suskind, fram hemmeligstemplede dokumenter som viser at Bush-administrasjonen våren 2001, bare tre måneder etter innsettelsen av Bush, hadde begynt den militære planleggingen av Irak-angrepet.

Men ikke bare dét: Også tiden etter Saddam ble planlagt. I dokumenter drøftet Bush-administrasjonen fredsbevarende tropper, krigsbryterdomsstoler og hva som skulle skje med oljen i Irak.

Informasjonen fra O'Neill bekrefter langt på vei det som har vært skrevet, men aldri bekreftet fra noen på innsiden: At den mektige kretsen med neo-konservative mennesker rundt Bush har ivret for å angripe Irak helt siden tidlig på 90-tallet.

VG omtalte 30. august i fjor den hemmelige planen, med utspring i at visepresident Dick Cheney, forsvarsminister Donald Rumsfeld og ikke minst viseforsvarsminister Paul Wolfowitz i 1997 stiftet organisasjonen «Project for the New American Century», hvis mål var å skape en ny verdensorden med USA i sentrum.

Å kvitte seg med Saddam inngikk i planene, som går så langt tilbake som til 1992.

– Furten

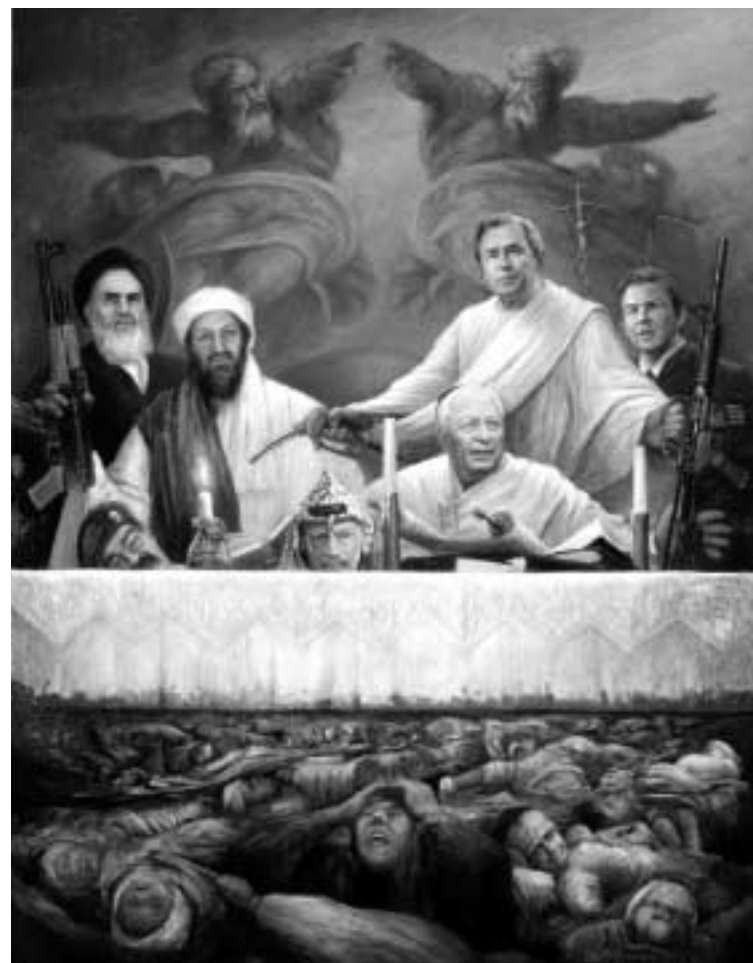
Det hvite hus reagerte kjølig da de ble konfrontert med intervjuet i går. Ikke navngitte kilder i Bush-administrasjonen sier til CBS at påstandene fra O'Neill om Irak er «latterlige» og sier at den tidligere finansministeren er furten, og at han ikke vet

hva han snakker om.

– Ingen hørte på alt det tøvpratet han kom med tidligere, så hvorfor skal vi gjøre det nå? sier kilden i Bush-administrasjonen.

Paul O'Neill ble presset ut av jobben som finansminister i 2002, etter at han uttrykte motstand mot de enorme skattelettene til Bush. O'Neill mente at landet ikke hadde råd til å gi mer skattelette, men også at skattelettene stort sett bare kom de rike til gode, ikke de som trengte det mer: middelklassen.

– Vi setter pris på jobben han har gjort. Vi driver ikke med bokanmeldelser, men det ser ut til at O'Neill er mer opptatt av å rettferdiggjøre sine egne meninger enn å se på resultatene av det vi har oppnådd for det amerikanske folk, sa Scott McClellan, pressetalsmannen i Det hvite hus, i går.

Abrahams barn. Rolf Groven 2003. Olje på lerret. Se flere bilder på <http://www.groven.no/rolf>. Bildet kan kjøpes i plakatformat fra bildekunstneren for kr. 50,- pluss porto

DOJ

SKAMMENS MUR

BBC-programmet på NRK1 forleden var ganske avslørende for Israels undertrykkingspolitikk i Midtøsten. Den 8 meter høye muren av betong og med elektriske gjerder, er av mange karakterisert som Israels apartheid-mur mot palestinerne. I TV-programmet fikk vi se hvordan palestinske eiendommer med oliventrær blir valset ned og klargjort til murbygging. Den grønne grenselinjen fra 1967 er aldri blitt godtatt av Israel slik at muren blir bygget langt inn på palestinsk land på Vestbredden. Man kunne merke seg at lederen for murbyggingen hadde et etternavn som betydde "den evige messias".

I området der den jødiske Metzer-kibbutzen lå hadde jøder og palestinere levd i fredelig sameksistens i årevis. Men da byggingen av muren ble

startet også i dette området, kom den første selvmordsbombingen i Metzer.

Skammens mur bygges midt gjennom palestinske bosettinger og byer. Familier som bor på hver sin side av gaten der muren nå er satt opp, må gjennom israelske check-points kilometervis unna for å komme seg over til den andre siden av gaten. Den nedverdiggende behandlingen av palestinerne har bl.a. ført til at 13 medlemmer av en israelsk sikkerhetsstyrke har trukket seg fra aksjoner i palestinske områder.

Skammens mur i Israel minner mange om tyskernes mur rundt jøde-gettoen i Warszawa.

Noen lærer aldri.

Dag Ove Johansen

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Med i redaksjonen

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NattlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelperedaktør
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!
Postgironr.: 0532.08.40645Internett: <http://home.online.no/~dagoj/SAMFLIU.HTM>
eller direkte link <http://samfunnsliv.freeservers.com>

Bondeviks nyttårstale

Nok en gang har vår kjære statsminister tatt opp temaet mobbing. Beklager, Kjell Magne, men jeg har min begrunnede tvil om seriøsiteten i ditt korstog mot mobbing. 21. juni 2000 sendte Radio Modum første program i serien "Det skjulte Norge". Der ble det avspilt en tape som viste hvilken fremferd menneskerettsforkjemperen Kåre Torvholm møtte da han ringte ditt kontor i din første statsministerperiode for å fortelle om drapstrusler mot barnebarne hans.

Torvholm måtte registrere at telefonrøret var blitt lagt på ved statsministerens kontor. Han ringte sentralbordet og ble igjen satt over til sekretær Inger Andersen. "Oslo Renholdsverk" var svaret han fikk. At denne samtalen raskt ble avsluttet, burde ikke overraske. Torvholm ringte opp ditt kontor en tredje gang, og hun som svarte "Oslo Renholdsverk", var igjen blitt sekretær Inger Andersen ved statsministerens kontor.

Mobbing er mildt uttrykt om denne type fremferd. Kampen mot mobbing kunne du ha startet på ditt eget kontor. Tidligere stortingsrepresentant Marie Lovise Widnes (SV) fra ditt eget fylke har i sin bok "Fragler, finst dei" viet omfattende plass til Kåres arbeide for fiskerne og mot kriminalitet. Din tidligere statsråd Gudmund Restad gikk som stortingsrepresentant ut med støtte til Torvholm og brukte hans materiale til å rette opp at Stortinget var blitt feilinformert. Hvor har du vært?

Torvholm lever ikke lenger, så overfor ham kan staten ikke gjøre opp. Men det finnes nok av dem som utsettes for mobbing og terror. Mens enkelte andre er blitt tildelt betydelige beløp fra Sigdal sosialkontor, får Dag Hiåsen kun minstesatsen. Flere ganger er han blitt fratatt også det. I en rettsstat ville han ikke vært sosialklient. Jeg sitter på skriftlige bevisninger, bl.a. fra en hederlig psykiater, som viser at han ble tvangsinnlagt med bakgrunn i blanke løgner i 1992. Og du skal få lese den absurde

begrunnelsen Sigdal sosialkontor gav skriftlig for ikke å ville møte Hiåsen sammen med tre vidner.

Hva Hiåsen er blitt møtt med av det lokale etablissement, er ille nok. Hovedproblemet er at når han som formann for Folke-Aksjonen Mot Psykiaternes Overgrep (FAMPO) over år har stått på for å representere mennesker som er blitt utsatt for psykiatriske eller rettslige justismord, da rammes også disse. Noe av det Hiåsen har kunnet dokumentere, bl.a. ved å sitere offentlig utstedte dokumenter, skrev lokalavisen Byg-

deposten om i 2000. det var før Drammen byrett og Borgarting lagmannsrett hjalp til med å få redaktøren fjernet. Det siste kan du lese om i Hiåsens rapport "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge"

Hvis du eier anstendighet, stiller du i et møte med Hiåsen og samarbeidspartnere for å gå gjennom dokumentasjon av grove ikke-rettsstatlige forhold i Norge. I det møtet bør din kollega Odd Einar Dørum være en selvskreven deltager.

Med hilsen
Erik Strand

LEDER -

Den tredje verdenskrig

En kommentar til Jakob Kjersems innlegg side 3.

Det som slår meg etter lesningen av Kjersems innlegg er at han beskriver den 3. verdenskrig som en kamp mellom det vestlige "gode" og det orientalske "onde". Dette er en veldig overforenkling av det som skjer, fordi når vi faktisk vet at de som regner seg som de gode, har gjort og fremdeles gjør onde ting, stemmer ikke tesen hans.

I forbindelse med russernes invasjon av Afghanistan, bygget CIA og USA opp motstandsbevegelsen i landet, den såkalte Mujahedin-bevegelsen, som også Osama bin Laden tilhørte. Bin Laden og hans menn fikk millioner av dollars i støtte samt opplæring av amerikanske militærspesialter. Det som i dag regnes for å være en verdensomspennende terrorbevegelse, ble faktisk startet ved amerikansk hjelp.

Vi kjenner også til USAs støtte til diktatorer på høyresiden i flere Latin-amerikanske land. Det virket som om en diktator var grei nok, han, hvis han bare tilhørte USA. I disse dager er det kommet frem at en rekke tidligere samarbeidspartnere av USA, som sto bak massakrer på Øst-Timor, er kommet på en liste over personer USA regner som krigsforbrytere. Monn tro om noen innen egne rekker i USA-administrasjonen, bl.a. Henry Kissinger, er kommet på denne listen? Kissinger støttet aksjonene mot de såkalte opprørerne på Øst-Timor: de ble kalt terrorister i Kissingers språkbruk.

Ringer det noen klokker?

Kjersem nevner ikke ett ord om muren Israel bygger langt inne på Vestbredden og sluker store deler av palestinske eiendommer, boliger og olivenlunder. Israel har brutt en rekke FN-resolusjoner gjennom årene, uten at det har ført til noen konsekvenser for landet. Arabiske land har merket seg at det var tilstrekkelig med ett eneste brudd på en FN-resolusjon før USA gikk til verks i Irak - landet som var Bush seniors store samarbeidspartner under Iraks krig mot Iran. Donald Rumsfeld var på besøk i Bagdad i 1988 ikke lenge etter at Hussein hadde gasset 5000 kurdere. Det kom overhodet ingen reaksjoner fra amerikansk hold ang. dette fordi man hadde helt andre saker på agendaen: bl.a. oljerikdommer.

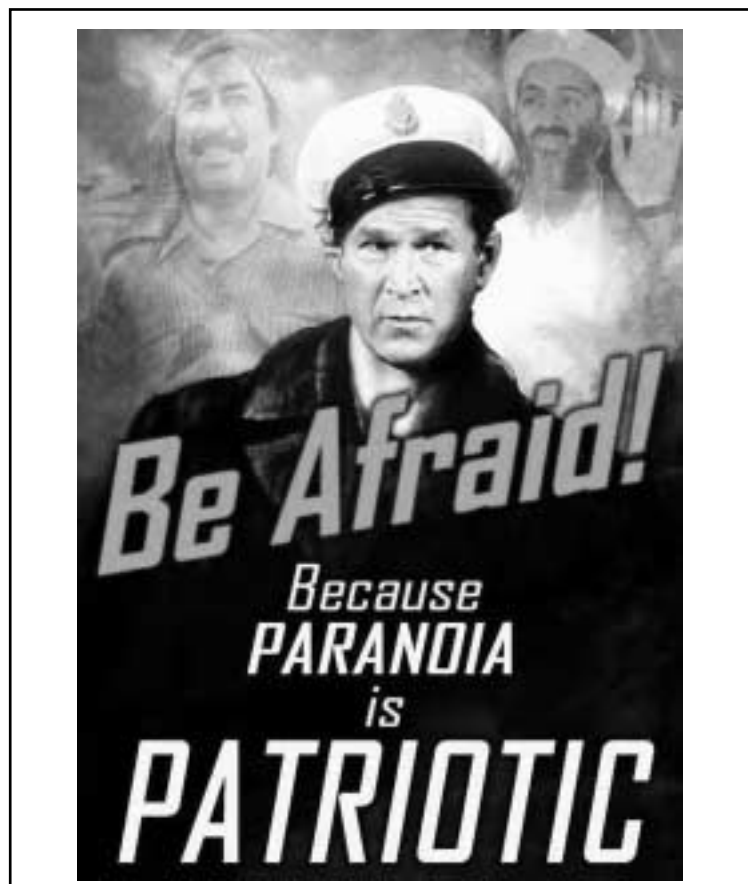
Det vil bli meget interessant i den kommende rettssaken mot Saddam Hussein å få belyst hvor omfattende amerikanernes støtte til tyrannen Hussein var på 80-tallet.

Apropos verdenskrigene. I amerikanske medier er 1. og 2. verdenskrig blitt behandlet utallige ganger. Mange historikere hevder at USA aldri hadde gått inn i disse krigene hvis ikke landets egen sikkerhet hadde vært truet. Uten det japanske angrepet på Pearl Harbor hadde USA aldri gått med i 2. verdenskrig.

Kjersem lager også et poeng av at det var angrepet på World Trade Center 9.11.2001 som førte til at USA gikk til angrep på Irak. Dette er faktisk en feilaktig slutning av den ellers så oppgående Kjersem. I følge Bush's egen finansminister Paul O'Neill var planene alt lagt lenge før den tid. I følge "60 minutes" var noe av det første Bush junior sa da Bush-administrasjonen hadde sitt første møte etter at Bush tiltrådte som president at han skulle fjerne Saddam Hussein.

Alle vet at faren hans mislyktes i dette forsettet i den første Gulf-krigen...

Så mye om de "gode".

 doj

Hugs kontingenten:
Kr 500,- for heile året,
250,- for halve året. – evt. ekstra
Boka til abonnentane er betalt **a.r.**

Ånd og teokrati

Eit menneske kan vere personfiksert, eit anna partifiksert, endå eit anna religionsbunde og eit fjerde forvekslar stat og samfunn, han ser ikkje at samfunnet er det verkelege. Staten er ein død konstruksjon.

Bortsett frå vårt alltid levande samfunn, så er noko av det andre vi nemner konstruerte fikseringar, utan varande ibuande liv. Likevel, så er det på fikseringsplanet samfunnet og mennesket utviklar seg. Hordestadiet er først, så kjem meir og meir det høgt differensierte, spesialiserte og kommersialiserte. Veggen fram gjekk gjennom all verdens religionar og gruppesamanslutningar.

Utviklinga har passert mange stadier, frå eit samfunn under fyrstemakt, kongemakt, keisar og pavemakt, til statsmakt, bygt på parti, sekter og pengemakt.

Vårt åndsliv har gitt oss vitenskapen og kulturen. Religionen har gitt oss symbolismen på lag slik som dokka har gitt ungen morskallet. Det er stor utvikling frå sverdet til atombomba, men også stor utvikling fram til ropet

på demokrati. Likevel finst der enno ikkje noko samfunn som heilt har utvikla seg til det bibelsk nemnde teokrati. Det er åndsstyrt samfunn – åndsriket på jord. Men kvar vart det av kyrkja? Den som skulle gje oss eit nytt rike.

Dyr, fuglar, fisk og krypet i jorda har ingen mentalitet, og då heller ingen mentalitet som kan utvikle seg. Her har vi å gjere med ein særreigen menneskeleg funksjon. Mentaliteten er den primære krafta i menneske og samfunn. Gud er ånd, melder Bibelen. Vi kan i dag også seie at Gud i menneska framskandar teokratiet trass i all krig og naud. Dermed kjem begrepet Gud oss nærare.

Bibelen er skriven i eit barnespråk. Visste skullane dette, då dei kasta ut denne boka som obligatorisk pensum? Barnespråket vart dermed utelate. Menneska sin primære funksjon er blitt amputert og menneska skynar ikkje kvarandre.

Anders Ryste

Redaktører 2004

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Dag Ove Johansen
SEPTEMBER: Astrid Strømme
OKTOBER: Dag Ove Johansen
NOVEMBER: Astrid Strømme
DESEMBER: Dag Ove Johansen

Den tredje verdenskrig

Av Jakob Kjersten

To revolverskudd i Sarajevo i 1914 var nok til å starte den 1. verdenskrig. To atombomber over Japan gjorde slutt på den 2. verdenskrig. Etter dette var det en vanlig oppfatning at en 3. verdenskrig var en umulighet, ettersom det – ved bruk av atombomben – ville bety verdens undergang. Men mangt skjer "mot normalt"; atombomben gjorde slutt på en krig, men har hittil ikke startet en ny. Derimot har vi siden 1945 opplevet en oppblomstring av krig, basert på andre våpen, herunder både konvensjonelle, biologiske og giftgass.

Atombomben har i dette bildet hatt vekslende rolle. De mange velmente tiltak for å få den eliminert ("Nei til atomvåpen") har ikke lyktes. Det dårlige – men litt mer realistiske – alternativ, terrorbalansen, har hittil fungert, men hvor lenge?? Det påstås at terrorstatene i "ondskapens akse" kan skaffe seg atomvåpen på svartebørsen i det tidligere Sovjetunionen.

Ofte tenk hvilket herlig paradoks som venter ondskapens yppersteprest, Osama Bin Laden hvis han kunne sende alle verdens "vantro" til helvete med ei atombombe!!

Terrorkrigen – den 3. verdenskrig.

I 1945 hadde ingen fantasi til å tro at noe menneskelig vesen ville finne på å la verden gå under ved å starte en atomkrig. To revolverskudd var nok til å starte den 1. verdenskrig. Om ikke den 3. verdenskrig var startet før, så fikk den i hvert fall en markert start ved den bunnløse tragedien ved World Trade Center 11. september 2001. Ingen krig i tradisjonell forstand, ikke formelle krigserklæringer, og ingen oppmarsj langs grensene.

Her er det den vestlige sivilisasjon (begrepet "vestlig" utvidet til mer enn geografi) som må forsvare sin eksistens mot en orientalsk preget ondskap, som i en sum rommer all den onde primitivitet vi kjenner fra oldtiden, gjennom den svarteste middelalder og fram til dagens massegraver på Balkan. Og alibiet er Islam og Koranen.

«Hellig krig»!

Dette er blodig urettferdig mot Islam og mot profeten Mohamed, som faktisk var en velmenende mann. Han var jo "et bedårnende barn av sin tid", og kunne være brutal nok, men det meste av dette hadde han funnet i Det gamle testamente, og her trengte han ikke å bruke fantasien (eks. fra Moseboken: "En brud som viser ikke å være jomfru, skal steines foran sitt telt"). Dagens muslimer har på en måte rett når de kritiserer kristne for at de feilvurderer (og nedvurderer) islam, men denne kritikken har feil adresse. Ønsker de (muslimene) å gi Islam den positive posisjon den fortjener, så må de – av alle krefter, og med alle midler – ta et endelig oppgjør med den forvrengte, ondskapens Islam som Al Qaida og Bin Laden representerer. Kristendommen har også hatt sin tid i ondskapens tjeneste (korsfarerne, religionskrigene, inkvisisjon), men det

hører fortiden til, selv om den ennå finns, f. eks. på Balkan og i Irland. De ondskapens og bøddelens håndlangere som styrer terrorkrigen er intelligente personer, som selv ikke tror på denne islamske vranglæren, men de nytter seg kynisk av en østlig sivilisasjon som ligger tusen år etter den vestlige.

Når selvmordsbomberne sprenger seg selv i lufta, så tituleres de som martyrer, men det er jo en total begrepsforvrengning. En martyr er en som ofrer livet i det godes tjeneste, for å redde andre. De palestinske selvmordsbomberne gjør det av egoisme, de tror bokstavelig at de derved er sikret en plass i paradiset, med en ekstra "bonus" til flere hedninger de samtidig har fått sendt til Helvete (det kan også være andre motiver, som utpressing, trussel mot slektninger o.l.).

Korstog mot den vestlige sivilisasjon

Det er utrolig at det ved inngangen til det 3. årtusen skal kunne mobiliseres så mye primitiv ondskap som en opplever i terrorkrigen. Det er forstemmende at ellers opplyste og intelligente personer i vest faktisk prøver å gi terroristene og "ondskapens akse" en slags legitimitet, at det gjelder en kamp mellom to parter. Sannheten er jo innlysende: Det finnes intet logisk forsvar for terrorkrigen, dette er den rene, skjære primitive ondskap, næret opp av misunnelse og underlegenhet, med en utpekult utnyttning av uvidenheter og menneskehetens laveste instinkter. Sentrale begreper er den mishandlede palestineren, og "den stygge amerikaneren".

Palestineren, hvem er han egentlig?

Da jødene for alvor begynte å innvandre til Palestina (særlig fra 1948), så fantes det en "urbefolkning" på bortimot en halv million, som levde et nokså primitivt liv i et svakt utviklet land. I dag er det snakk om millioner; en kan jo lure på hvem de egentlig er, og hvor de kommer fra. Det er vel sant nok at sionistene (jødene) kom og fordrev dem (de opprinnelige) fra sitt eget område, men hva gjorde de (palestinerne) selv i fortsetningen? Det at de selv ble fordrevet fra sitt område, ga dem vel ingen rett til å ta område fra andre. Først invaderte de Jordan, der de tok seg til rette, og skapte lovløshet og kaos, slik at Kong Hussein ble nødt til å jage dem ut. Neste offer ble Libanon, en arabisk stat av vestlig standard, som de også rakk å ruinere. Selv om de er velutstyrt med skytevåpen, så har deres militære virksomhet stort sett innskrenket seg til å likvidere sivile, og springe rundt seg selv, rope slagord, og skyte opp i lufta. Soldater – i dette begreps positive forstand – har de aldri vært.

Seks døgn i juni.

Fram mot juni 1967 hadde Egypt, Syria, Jordan (noe motvillig) og Libanon rustet seg til tennene (støttet av Sovjetunionen med ubegrensede våpentilførsler) for å likvidere Israel.

For Israel var det være eller ikke være, og de tok offensiven. Stykeforholdet var en jøde mot 20 arabere, men det holdt til overmål. Det tok

Moshe Dayan (mannen med øyelapp) og hans amatørkrigere 7 døgn å jage araberne over alle hauger. Refleksjonene kan være så mange, men kanskje har det med motivasjon å gjøre; israelerne trengte bare å kaste et blikk bakover skulderen for å se hva de hadde å kjempe for.

Bo- og driveplikt

I Norge har vi noe som heter Bo- og driveplikt. Det innebærer at det å eie jordbruksareal medfører en plikt til å forvalte dette arealet, slik at det samtidig kan gi avkastning til fellesskapets beste. De fåtallige palestinerne som befolket Palestina for 60 år siden

ville knapt ha oppfylt noe rimelig krav til driveplikt, noen overdreven evne og vilje til å utvikle landet hadde de ikke lagt for dagen. Da israelerne begynte å utvikle landet, så trengte de arbeidsfolk, og det blir påstått at hadde de opprinnelige palestinerne fått være i fred for negative aktivister utenfra, så hadde vi kanskje ikke hatt noe palestina-problem i dag. Sikkert en sannhet med modifikasjoner, men dog en sannhet.

Da ble det noe annet med "driveplikten" etter hvert som israelerne kom i gang. Ut av en liten, og av naturen karrig og fattig, ørkenstat (på størrelse med en gjennomsnitts norsk fylke) hadde de skapt et blomstrende samfunn med et folketall omtrent som i Norge. I de hellige skrifter (som de stort sett har til felles med Islam og kristendommen) fortelles det ofte om mirakler, men for israelerne er de gjort til virkelighet. Det "mirakuløse" har vel med motivasjon å gjøre, noe som kommer fram av valgspråket: "Det vanskelige feier vi unna med det samme, det umulige må vi ha litt tid på".

Om det er noe som er mangelvare i denne del av verden, så er det den framdrift og skaperevne som Israel står for. La gå at deres "rett" til landet er tvilsom, men ingen kan fradømme dem en viss historisk og moralsk rett.

Kritikken mot Israel går bl.a. ut på at de flytter på den internasjonale jødedoms uendelige rikdommer, men hva da med palestinerne, en liten arabisk holme i et uendelig stort arabisk hav, som representerer eventyrlige (olje-) rikdommer.

Det må virke som om de mer respektable araberstater betakker seg for dette klientellet, og at de (palestinerne) må støtte seg til Al Qaida, Osama Bin Laden (og tidligere Saddam Hussein), og "ondskapens akse" i det hele.

Så var det «den stygge amerikaneren».

Gjennom mange år er vi blitt inva-

■ forts. side 7

Muren er totalt på 700 km. Som man kan se bygges den etter den svarte linjen, langt inne på palestinske områder på Vestbredden. Den striplede linjen er den internasjonalt godkjente delinjen mellom Israel og palestinske områder på Vestbredden. Israel har aldri brydd seg om internasjonale bestemmelser. Israel har bl.a. brutt en hel rekke FN-resolusjoner i denne forbindelse.

DOJ

Rolf Grovens bilde fra 1981 med Begin som okkupasntenes representant på Vestbredden. Se flere av Grovens bilder på <http://www.groven.no/rolf>

DOJ

The first stage of the separation fence

Verden trenger ikke nye murer

NILS A. RØHNE,
UTENLANDSSJEF I
NORSK FOLKEHJELP

Onsdag 24. desember 2003

Dagbladet på nett

I NOVEMBER 1989

var en hel verden vitne til Berlinmurens fall. Endelig kunne vi håpe på at murens tid var forbi. Murer skaper bare ufred mellom mennesker.

Men murens tid er dessverre ikke forbi. Det siste året har israelske myndigheter bygget et nesten 20 mil langt sammenhengende «sikkerhetsgjerde» inne på okkupert palestinsk område. «Gjerdet» er en sinnrik blanding av betongmur og elektrisk gjerde, som på sitt høyeste er åtte meter. Hvis alle planene om utvidelse av muren blir satt i verk, vil den til slutt ha en lengde på 70 mil, tilsvarende distansen Oslo-Steinkjer. Allerede i dag er lengden tilsvarende Oslo-Lillehammer.

For Norsk Folkehjelp er det sterkt urovekkende at denne saken foreløpig har fått liten oppmerksomhet blant norske politikere.

PALESTINSKE OG

israelske menneskerettighetsorganisasjoner advarer nå om at halvparten av Vestbredden vil bli annektert av Israel hvis muren blir fullført etter planene. Allerede i den første byggefasen har 67 palestinske landsbyer mistet sin jord. Muren går langt inn på Vestbredden og ikke langs grensen til Israel. 870000 palestinere er blitt direkte skadelidende.

Muren er blitt tatt opp både i FNs sikkerhetsråd og 21. oktober i FNs generalforsamling. Med unntak av Israel, USA, Mikronesia og Mars-

hall-øyene stemte et samlet internasjonalt samfunn for at byggingen må stoppes og at det som allerede er bygget, må «reverseres».

La oss forsøke å forestille oss hvordan vi ville reagert på følgende: Svenske myndigheter vil bygge en mur langs grensen mot Norge. Svenskene bygger så en åtte meter høy mur som ikke går langs grensen, men i ring rundt Halden og Fredrikstad. Deretter begynner de å bygge et elektrisk gjerde. Heller ikke dette legges langs grensen, men opp Østerdalen og tvers over tunet til en rekke store gårder. De norske bøndene mister jord og vann, de protesterer og raser, men ingen vil høre på dem.

DEN ISRAELSK

regjeringen hevder at murens geografiske plassering er bestemt ut fra sikkerhetsmessige hensyn, og avviser at den er et uttrykk for hvor Israel ønsker at de endelige grensene skal gå. Hensikten med gjerdet er altså å skape trygghet for Israels innbyggere, ikke å tegne politiske grenser. Et argument som går igjen er at «gode gjerder skaper gode naboer».

John Dugard er professor i internasjonal lov og rapportør for FNs Høykommissær for menneskerettigheter i de okkuperte palestinske områdene. I International Herald Tribune (2. august) skriver han at Israels argument om at muren utelukkende blir bygget av sikkerhetsårsaker uten bakenforliggende motiver, ikke er basert på fakta. «Det vi nå er vitne til på Vestbredden, er en territoriell annektering forkledd som sikkerhet,» skriver han.

Norsk Folkehjelp er sterkt bekymret for at murens hovedhensikt er å befeste Israels ulovlige okkupasjon og annektere palestinsk jord

som havner vest for muren. Israelske myndigheter vil ikke skape fredfulle nabolag for sine innbyggere ved å forårsake grove overgrep mot sine palestinske naboer. Israelske sikkerhetsinstallasjoner må i tilfelle bygges på israelsk jord.

PALESTINERNE

som rammes av byggingen betaler en høy pris. Etter den første fasen av muren er 13 palestinske landsbyer med en befolkning på 11500 helt isolert. I neste fase, allerede godkjent av det israelske kabinettet 1. oktober, vil 42 landsbyer med 102000 innbyggere bli isolert i enklaver. De blir både innestengt og utestengt, de får som har arbeid der, vil ikke lenger ha noen mulighet til å nå fram til jobben. Skolebarn hindres i å gå på skolen. Hele 121000 mål jord ligger isolert mellom muren og den grønne linjen (grensene fra 1949), 80000 av dem er dyrket jordbruksmark.

Muren bygges over et grunnvannsbasseng, og Israel får dermed kontroll over viktige vannkilder med vann som kan pumpes til Israel, der jordbruket lider under alvorlig vannmangel. På palestinsk jord er 36 grunnvannsbrønner allerede konfiskert, mens 14 nye brønner står i fare for å bli jevnet med jorda av israelske bulldosere. Palestinske hydrologer har dokumentert at murens plassering på den nordlige Vestbredden følger nesten nøyaktig grensene for Det vestlige grunnvannsbassenget. På dette grunnlaget mener de at murens geografiske rute ikke er basert på sikkerhet, men en nøyaktig kalkulering av hvordan man får tilgang på og annektere nye vannkilder.

BORGERMESTEREN

i landsbyen Jayous på Vestbredden eide 960 oliventrær, noen nesten 500 år gamle. Nå er bare 50 trær igjen etter den israelske landkonfiskeringen. Her fikk landsbybeboerne høre om byggeplanene i internasjonale medier i april 2002. Noen måneder etter fant bøndene flygeblader på trærne med beskjed fra israelske militærmyndigheter om at området vil bli konfiskert. Bøndene forsøkte å protestere, men fikk avslag. Ytterst få får kompensasjon for tapt jord, og for de palestinske bøndene er dette regelrett tyveri.

Palestinerne ber om internasjonal beskyttelse mot de israelske militære angrepene som er blitt dagligliv i de palestinske områdene. Befolkningen blir kollektivt avstraffet. Den israelske politikken i de palestinske områdene har nå gått så langt at til og med enkelte militære ledere kritiserer sin egen regjering for at tiltakene er for strenge. Den israelske hær sjefen Moshe Yaalon er ikke kjent for noen myk linje overfor palestinerne, men mener nå at Israel opptrer i strid med sine egne interesser. Ifølge The Guardian mener han at dette øker hatet mot Israel og styrker

terrororganisasjonene.

ISRAEL HAR

har verdens eneste supermakt, USA, som fast giver og støttespiller. USA har nedlagt veto i FNs Sikkerhetsråd mot en resolusjon mot bygging av muren. I FNs Generalforsamling stemte Norge tidligere i høst for en umiddelbar stans i videre bygging av muren og for riving av det som allerede er bygget. 8. desember stemte Norge derimot avholdende på et forslag om å be Den internasjonale domstolen i Haag vurdere om den israelske muren på palestinsk område er lovlig.

Dessverre er det lite som tyder på at det er lett å få Israel og USA i tale om en annen politikk med deres nåværende regjeringer.

Likevel må norske myndigheter forfølge dette spørsmålet overfor israelske og amerikanske politikere i alle de fora der det er mulig. Norsk Folkehjelps syn er at bare et sterkt nok internasjonalt press kan sette en stopper for at Israel fortsetter å mure palestinerne inne.

ISRAELSK BULLDOSER

Alle kjenner til hvordan israelske bulldosere valser ned palestinske eieendommer og hus. Nå skjer også dette internasjonalt. Den israelske ambassadøren i Sverige, Zvi Mazel, brukte bulldoserdiplomati og valset ned et kunstverk forleden - til og med utført av en landsmann som protesterer mot israelernes behandling av palestinerne.

Overraskende nok for mange av oss kom det en sterk uttalelse fra en Knesset-politiker i denne forbindelse:

– Regjeringen som bruker bulldosere i de okkuperte områdene, som raserer bolighus og river opp tre med røttene, støtter seg også på samme form for tyrannisering innen diplomatiet, sier Knesset-politikeren Ahmed Tibi til Haaretz.

DOJ

USA:

Fortsatt barnefanger på Guantanamo

16.01.04

Nationen på nett

I over ett år har tre barn sittet i fangeleiren Guantanamo, og USA har ingen planer om å løslate dem, trass i internasjonale protester.

Ifølge Pentagon-kilder er de tre barna, ifølge legene som har undersøkt dem, mellom 13 og 15 år gamle, og har nå sittet i den amerikanske fangeleiren i over ett år.

Barna ble tatt til fange sammen med 660 andre da USA invaderte Afghanistan, og har likhet med de øvrige status som "fiendtlige stridende".

Det befinner seg også et ukjent antall andre mindreårige i alderen 16 til 18 år blant fangene, men USA vil

ikke oppgi hvor mange dette dreier seg om.

Nektes kontakt

USA nekter å gi fangene i Guantanamo-leiren status som krigsfanger med de rettigheter dette vil gi dem i henhold til Folkeretten, og nekter dem også kontakt med familie eller advokat.

I august hevdet en talskvinne for general Geoffrey Miller, som har kommandoen over den amerikanske fangeleiren, at de tre barna ville bli sendt hjem til Afghanistan med det første. Dette ble bekreftet av Miller en måned senere.

Holdes atskilt

Nå hevder Pentagon-kilder at dette bare var spekulasjoner i pressen. Kildene hevder videre at barna ikke lider overlast, og at de holdes atskilt fra de øvrige fangene.

– De får undervisning på sitt eget

språk og blir lært opp i flere fag. De lærer å lese og de lærer matematikk, opplyser en Pentagon-kilde.

Huset barna holdes i har ifølge kilden både soverom, oppholdsrom og kjøkken, og de tre får også leke på et jorde utenfor.

Sterk kritikk

– Ingen av fangene har hatt direkte kontakt med familiene sine, bortsett fra én, medgir Pentagon-kilden, med henvisning til en australsk statsborger som ved ett tilfelle fikk snakke med faren sin på telefon.

Menneskerettsorganisasjoner er sterkt kritiske til USAs håndtering av fangene på Guantanamo, særlig barna.

– Der er holdt innesperret siden begynnelsen av fjoråret, uten noen form for direkte kontakt med familiene sine eller den minste anelse om hva som venter dem, sier Jo Becker i Human Rights Watch.

Endestasjon

Omsider har man fanget ham, den grusomme Saddam. (Forræderen fikk ingen utlovte penger. George Bush dem mere trenger.)

Land styres bør med vett og rett; ei med despotisk stor-uvett. I sine kjempeluksus-slott utpønsket han mangt et komplott.

Fra toppdespot i en nasjon, falt han helt ned til endestasjon. Hans hobby var tortur og vold, som ventes kan av kjempetroll.

På dette kunne man kjenne ham: Han skrøt seg opp, med brask og bram. Han tok nok munnen sin for full, og endte som rotte i et kjellerhull.

Den hovmodige følger Lucifers kall. Og hovmod står alltid for fall. Denne livslov er jo verdenskjent, og Saddam får sitt – som fortjent. Han trekkes til ansvar, for folkets dom. De gjør kort prosess. – Nok derom.

Svein Otto Hauffen

Bløffmakere

Det hører med til svindelens vesen, å lyve og ta sin neste ved nesen. Noen tror visst at de har en misjon, med fariseisk misbruk av religion.

Kjennetegn på å følge Lucifers bud, er å opphøye seg selv, og spille gud. Mr. Bush opptrer som seierherre. Men han og Blair har bløffet – dessverre.

Det hjelper lite å spille tøff, når man forleder folk med bløff. At Bush med «bjelke-blikket» fikk det foreløbig siste stikk,

er uholdbart og har sin pris, for løgn og bruk av falsk taktikk. Det straffer seg, en vakker dag, for maktmisbruk og folkebedrag.

Svein Otto Hauffen

Bokliste

Over bøker av interesse for nyorienteringen og som kan bestilles og forsendes fra BONDES FORLAG, Jæremyren 16, Bergen eller 6150 Ørsta

1. Dybwad Brochmann: «Nytt lys over livet»	kr. 20,-
2. BDB: «Veien til det nye land», I. «Åndsrevolusjon»	kr. 20,-
3. BDB: «Veien til det nye land», II. «Bevissthetenlivet»	kr. 20,-
4. BDB: «Veien til det nye land», II. «Eksakt vurdering og verdilære»	kr. 20,-
5. BDB: «Veien til det nye land», IV. «Nøkklene» (Utgitt med tilskudd fra Chr. Mikkelsen)	kr. 20,-
6. BDB: «Veien til det nye land», IV. «Verdens Frelser I» (BDB's ungdomsbok, innholdende hans livsprogram)	kr. 20,-
7. BDB: «Veien til det nye land», VI. «Verdens Frelser II»	kr. 20,-
8. BDB: «Til mentalundersøkelse»	kr. 20,-
10. Sivilingeniør G. E. Bonde m. fl.: «Populær innføring i fremtidens samfunnslære. Logokratiet» - 4 bind á	kr. 25,-
14. BDB: «Åpent brev til Rikskansler Adolf Hitler» (1937)	kr. 2,-
15. BDB: «Realøkonomi kontra fiktivøkonomi»	kr. 2,50
16. G. E. Bonde: «Totalitetsøkonomien» - 3. utgave	kr. 20,-
18. G. E. Bonde: «Det norske alternativ til kommunismen»	kr. 2,-
19. G. E. Bonde: «B. Dybwad Brochmann og hans livsverk» (Minneforedrag 1956)	kr. 2,-
20. Bent Lindwall: «Konsten att läsa Biblen»	kr. 20,-
23. Axel Möller: «En ukjent verden»	kr. 20,-
24. Lege Nils Røhnæk: «Menneske du er ånd»	kr. 10,-
27. Alf Dahlberg: «Varig fred»	kr. 20,-
31. Ole Røyseth Brøndø: «Det pengeløse Samfund»	kr. 20,-
35. A. Fagereng: «Dekapitalisering og desentralisering»	kr. 2,-
36. Olav Sætre: «Alle må være ett»	kr. 20,-
37. Einar Mikkelsen: «B. Dybwad Brochmann og hans ettermæle»	kr. 25,-
38. Dag Ove Johansen: «Jesusbomben»	kr. 5,-
39. Alvin Fagereng og Anders Ryste: «Uvitenhetens inflasjon»	kr. 3,-
40. Jac. Jacobsen: «Nord Norsk Arbeidsliv og Bedre tenkemåte»	kr. 25,-
47. A. Fagereng: «Fødselsdagsgave»	kr. 25,-
48. M. Gjellestad: «Det kristne paradoks, Paulus og dobbeltmoralen»	kr. 50,-
49. Fagerengs bok: «På talfot med samtiden» bestilles fra Terje Fagereng, Kotsøy, 7494 Singsås.	

Bondes Forlag – Rystes produksjon

33. Anders Ryste m.fl.: «Nytt lys over samfunnslivet» Hefte I - II - III	kr. 40,-
34. AR: «Bli som barn igjen»	kr. 25,-
42. AR: «Den nyorienterte skole»	kr. 35,-
43. Anders Ryste og Aase Brenne, Bertram Dybwad Brochmann Minnebok	kr. 100,-
44. Anders Ryste m. fl.: «Troen på fiktivene»	kr. 50,-
45. Anders Ryste m. fl.: «Fredens Sosiologi»	kr. 50,-
50. AR: «Ny livsorientering i Norden»	kr. 100,-
51. AR: «I helhetens lys»	kr. 150,-
52. AR: «I begynnelsen var diskusjonen»	kr. 150,-
53. AR: «Under ein høgare himmel»	kr. 200,-
33 årganger Samfunnsliv	
33 foredrag fra Sommertreff (ikke samlet)	
Hundrevis av yringer i landets presse.	

USA: Hærens krigsskole knuser Bushs Irak-krig

Invasjonen av Irak var unødvendig og valget av forkjøpskrig trakk ressurser bort fra den langt viktigere kampen mot Al-Qaida, heter det i en rapport fra den amerikanske hærens krigsskole.

Forsvarseksperten Jeffrey Record understreker i en 56 sider lang rapport at USA kjemper en håpløs kamp for å oppnå absolutt sikkerhet. Han retter knusende kritikk mot Bush-administrasjonens opplegg for krig mot terrorisme.

Record er i dag gjesteprofessor ved hærens krigsskole og har tidligere undervist ved Luftforsvarets krigsskole i Alabama. Han har også vært rådgiver for demokratens gamle toppolitiker, senator Sam Nunn fra delstaten Georgia.

Talsmenn for forsvarsdepartementet Pentagon sier at Record selv sagt kan ha sine egne meninger, men understreker at president George W. Bush hadde rett da han omtalte Irak som den viktigste frontlinjen i kampen mot internasjonal terrorisme.

Al-Qaida er trusselen

Record oppfordrer de amerikanske lederne til igjen å rette oppmerksomheten mot Osama bin Laden og hans terrormetverk. Det er al-Qaida og bin Laden som får skylden for 11. septemberangrepene, og Irak-krigen bidro bare til å trekke oppmerksomheten bort fra kampen mot terror.

Forsvarseksperten hudfletter president Bush for å «sause sammen» al-Qaida og Saddam Husseins Irak til en «enkel og ensartet terrortrussel».

- Dette var en alvorlig strategisk feilvurdering, fordi lederne i Det hvite hus overså viktige forskjeller mellom de to hva angår karakter,

trusselnivå og forståelse av amerikansk militærkraft, mener Record.

- Krigen mot Irak var unødvendig, og amerikanernes valg skapte en ny front i Midtøsten som islamsk terrorisme vet å utnytte, skriver Record. Han mener alle krefter må settes inn i forsvaret av USA mot eventuelle nye anslag fra et al-Qaida som ikke lar seg avskrekke.

Hærens krigsskole har vært drevet av forsvaret siden 1901, og instituttet for strategiske studier der Record arbeider, skal utarbeide kritiske analyser av militære og sikkerhetspolitiske spørsmål.

Forsiktede Pentagon

Lawrence Di Rita, som er hovedtalsmann for Pentagon, understreker at Record selv sagt har full rett til å komme med kritiske uttalelser om amerikansk forsvars- og sikkerhetspolitikk.

- Slike uttalelser kommer hele tiden, og vi kan lære også fra analyser

som vi er dypt uenig i. Men jeg vil ikke si hva jeg mener om Records analyse for jeg har ikke satt med tilstrekkelig inn i den, sier Di Rita. Han vet heller ikke om forsvarsminister Donald Rumsfeld har planer om å lese den kritiske analysen.

Record anklager Bush-administrasjonen for å rote i hop så ulike fiender som røverstater, terroristgrupper og masseødeleggelsesvåpen i et forsøk på å skape en enhetlig trussel.

- Ved å legge seg på en slik linje kan Bush-administrasjonen ha ført USA inn i en evigvarende konflikt med stater og grupperinger som ikke utgjør noen alvorlig trussel mot USA, skriver Record.

Han tror heller ikke USA er i stand til å utrydde terrorismen, selv om enkelte terroristorganisasjoner kan bli knust. Oppgaven er for omfattende, selv for supermakten USA. (NTB)

USA VAKLER VIDERE . . .

En farlig passasjer skal merkes med rødt, en mistenkelig med gult og vanlig reisende med grønt. Dette er innholdet i et nytt antiterrorssystem som foreslås innført i USA.

Var det ikke et land som innførte gule stjerner for jøder og rosa for homofile?

DOJ

USA-KRITIKKEN

Den mest nådeløse kritikken av amerikansk utenrikspolitikk kommer fra landets egne innbyggere, blant dem demokratenes presidentkandidater.

Etter Bush's tale til nasjonen 201.januar 2004, kom det sterke reaksjoner på hans forsvar av Irak-krigen.

I Norge ser det ut til at noen hevder at hvis det kommer kritikk mot amerikansk utenrikspolitikk, så er det enten fra marxist-leninistisk hold eller SV. En eller annen etikett skal det få, uansett.

Jeg for min del støtter demokratenes kritikk av Bush.

Da kan man vel ikke kritiseres for å være anti-amerikansk?

DOJ

Angriper Bush

George W. Bush ble etter sin tale til nasjonen tirsdag anklaget av demokratene for å ha skapt en ny «ondskapens akse», og for å ha isolert USA i verdenssamfunnet.

Av Trond Myrvang

VG på nett 21.01.04

Demokratenes leder i Representantenes hus, Nancy Pelosi, angrep president Bush for de økonomiske og menneskelige kostnadene av Irak-krigen.

Pelosi hevder at Bush's utenrikspolitikk isolerer USA og stjeler ressurser som landet trenger til utdanning og helse.

- Har feilet

- Presidenten ledet oss inn i krigen mot Irak på falske premisser og uten bevis, han iverksatte en doktrine om strategisk krigføring uten sidestykke i vår historie, og han mislyktes med å bygge en virkelig internasjonal koalisjon, sier Pelosi.

- Slik situasjonen er nå er det amerikanske skattebetalere som får regningen - en kolossal regning på 120 milliarder dollar, og den stiger, sier Pelosi.

Pelosi sa også at Bush-administrasjonen har feilet i arbeidet med å møte utfordringen fra den internasjonale terrorismen.

Mens Wesley Clark, som kjemper om å bli Bushs utfordrer i presidentvalget til høsten, sier at Bush har skapt sin egen «ondskapens akse» med sin politikk.

-Det er en akse av finanspolitikk som truer vår framtid, utenrikspolitikk som truer vår sikkerhet, og innenrikspolitikk hvor familien hav-

ner lengst bak, sier Clark.

- Bak lukkede dører

I sin kritikk av Bush mener Clark at presidenten driver Det hvite hus bak «lukkede dører» for å skjule det faktum at han ikke har noen planer for fremtiden.

- Den triste sannheten er at presidenten de siste tre årene har hjulpet de som har mest, skadet de som har minst, og ignorert de i mellom, sier Clark.

Senator John Kerry, som overraskende vant Iowa-valget 19. januar, refset Bush for «for ikke å ha kontakt med den jevne amerikaners kamp for å få endene til å møtes».

- Det finnes to stykker USA. Det USA som er for spesielle interesser og lobbyister som Bush forsvarer og et USA hvor de fleste andre bor. Det er det siste landet jeg vil kjempe for, la Kerry til.

Residerende kapellan Hans Bauges foredrag om kirken og Samfundspartiet:

Et nøddrop fra folket (II)

DEL II Et nøddrop

Hvad blir så igjen, hvad blir så det gode budskap i evangeliet? Det ligger da alene i det hinsidige håp. Nu er dette som mine damer og herrer sikkert er klar over, ikke i sig selv nogen ringe ting – skulde jeg mene. De eksistensanfektelser som døden volder er så overveldende og kommer til hver især av oss i sin tid så påtrengende, og det hinsidige håp blir da en så levende realitet, at disse ting gir kirken en praktisk talt urokkelig eksistensbetingelse, selv om den undlater å komme menneskene til hjelp mot de sociale eksistensanfektelser og opgir kampen mot denne verdens jammerdal som håpløs. Men nu vil man naturligvis si at fullt så galt er det ikke. Kirken har jo sin menighetspleie, med fattigpleie og sykepleie og sine misjoner, den har i eldre tider innlagt sig store fortjenester av folkeopplysningen og kristelig sæd og folkeskikk og lov og rett, og så sant den gjør sitt til å styrke ærlighet og samvittighetsfullhet i vandel og handel menneskene imellem, så gjør den en uvurderlig innsats til å opprettholde tålelige tilstander i samfundet.

Alt dette er uimotsigelig. Kirken har ikke kunnet undgå det, for så pass tydelig er dens etisk-sociale oppgave foreskrevet i det nye testamente at det ikke har vært til å komme forbi det. Men i den bevisste hensikt å gjøre jorden til et Guds rike har det ikke vært. For det har vi hittil opriktig talt ikke trodd var mulig, tross Mesterens ord om at evangeliet innevarsler en utkastelsesforretning, hvor denne verdens fyrste skal settes på porten, at Guds rike er så nær at det er innenfor rekkevidde. Ja, det er inne i oss, *i oss selv* er nedlagt de muligheter som skal bringe Guds rike for dagen, så Guds rike kan komme og hans vilje skje, som i himmelen så og på jorden, og alle jordens folkeslag forenes under Mesterens hyrdestav. Alt dette står for oss som utopier etter tradisjonell opfatning. Men når denne viktige siden av evangeliet som har med verdensforvandlingen å gjøre, når den er blitt så sørgelig forsømt, så skal man ikke undres på at de unge ikke forstår hvad som er det gode budskap i evangeliet og at massene griper etter surrogatevangelier av alle slag. For evangelium, det vil menneskene ha og gi sig hen for i tro og begeistring og gjerne la sig slå ihjel for, evangelium vil de ha, men det skal være et evangelium som de kan tro på, som et godt budskap.

Men, – er da ikke næstekjærlighetens evangelium et godt budskap? Jo, det er nettop *det* det er, men kirken har bare ikke ennå makket å forkynne det slik at det er blitt oppfattet som sådant. Og der står etter min opfatning liberal og ortodoks forkynning i samme kasus, kanskje med den forskjell at de liberale muligens har mere vilje til den revisjon av forkynnelsen, som jeg talte om foran. Det kan synes å være en drøi påstand, men jeg mener å kunne føre beviset. La mig spørre: Er det ikke så at næstekjærlighetens lov til dags

dato er blitt forkynt på en slik måte at den i den almindelige bevissthet blir uadskillelig koblet sammen med det som den skal overvinne, nemlig lidelsen, – overvinne eller ialfall minke ned. Står ikke næstekjærligheten og selvfornektelse og forsagelse for oss som likeverdige begreper for ett og det samme? Hvis du dertil vil svare mig, at forkynnelsen kan ikke gjøres ansvarlig for dette, da det jo nettop er den rene og skjære sannhet at det forholder sig så, næstekjærlighetskravet er en byrde og en plage, særlig når det går så vidt som i bergprekenens bud om å elske sine fiender, men i alle tilfeller er det lettere å leve etter den regel at enhver er sig selv nærmest – hvis du svarer mig slik da har du dermed selv ført det beviset som jeg påtok mig å føre, nemlig det at kjærlighetens evangelium står ikke for oss som et godt budskap. Tvertom det står skrekk av det. Og allikevel er dette et selvbedrag, som de mange selvbedrag som vi gjør oss skyldig i for tiden. Ganske visst, den ting å elske sin neste som sig selv, det er idag en korsgang i selvfornektelse som det var det for Kristus og som det alltid har vært, men selvbedraget ligger i at vi derav slutter at det alltid vil vedbli å være så, fordi verden ligger ubehjelpelig i det onde. Vår vanlige tilegnelse av det store bud i livsloven er ikke nådd lenger enn som så, at den som er så opofrende å hengi sig med iver i tjenesten for sine medmennesker, aldri vil bli møtt med tilsvarende offervilje, som kan gjøre tjenesten lett og smertefri for ham, men tvertom bare vil bli utnyttet av sine slette omgivelser, så han alltid vil tape på sin tjeneste inntil han omsider får sin lønn i himmelen.

Og dog vil jo en smule ettertanke la oss forstå at livstap og lidelse, selvfornektelse og forsagelse og det smertefulle offer ikke er næstekjærlighetens uadskillelige drabanter lenger enn tjenestens mentalitet er i mindretall på jorden. Det hele blir et spørsmål om i hvilken utstrekning tjenersinnet blir realisert, det hele blir så å si et statisk spørsmål, hvor lenge det skal vedbli å være så at næstekjærlighet, tjenersinn skal koste selvfornektelse og selvforsagelse. Blir tjenersinnet tilstrekkelig mannsterkt representert, så vil de nevnte ulykksalige drabanter i voksende grad forsvinne som skum i næstekjærlighetens kjølvann. Men forkynner vi selvfornektelsen og kjærligheten som identiske begreper, så ligger deri et pessimistisk syn på menneskenes fremtid i verden, som lar verden for alltid vedbli å være den gamle jammerdal, hvor Guds rike ingen chanser har. Men hvad rett har vi, må jeg spørre, hvad rett har vi til å tenke pessimistisk om menneskene når Vårherre har vært så optimistisk å skape oss? Vi går jo alle sammen lys levende omkring som vidner om skaperens optimisme med hensyn på oss, det er ham som har trodd på oss, lenge før vi var istand til å tro på ham, og ut av hans tro på oss, skaln ettop vår tro på ham vokse. Det er nedlagt i oss en uoverskuelig verden av muligheter, for at

enhver av oss skal ha den funksjon å være et rikelig strømmende opkomme av liv og livsverdier av alle slag. Om det skal bli trangt eller rummelig på jorden, det beror på hvor rikelig eller hvor karrig vi lar våre kilder strømme. Stopper vi dem til med gjensidig mistro og krav og fordringer på hverandre, så får vi alle undgjelde for det. Men lar enhver sin kilde strømme med gjensidige tjenester og ydelser, så blir der liv og overflod.

Dette er den enkle sannhet som frigjør alle livsmuligheter, den enkle sannhet at alt godt kommer til oss i samme grad som vi unner hverandre det av et godt hjerte og holder alle kilder åpne for liv og livsverdier. Bare på den måten blir jorden rikere og livet rikere, men blir vi gjerrige med livsverdiene våre og livet vårt, så minker det ned, så visner det bort.

Er det da ikke på tide at vi ser til å koble den evige jammerdal av fra vår forkynning av evangeliet, hvis vi vil ha håp om at det skal ta sig ut som et evangelium for den nødlidende menneskehet og ikke ta motet fra dem. For det ligger i saken selv at blir bare tjenestens ånd tilstrekkelig mektig blandt oss, så *blir* livet fritt. (Bifall).

Vi må da preke det kristne evangelium slik at den innlysende sannhet går op for menneskene at tjenersens vei, som engang for alle er merket med korsets tegn, just nettop fører bort i fra kors og trengsel og inn i en ny verden, hvor alle tjenester gjøres lett og smertefritt, fordi den ene ydelse avlaster den annen for skyld og gjeld og lidelse og savn og oppfyller verden med den overdådighet av Guds velsignelse som bare ligger og venter på oss fra verdens grunnvoll blev lagt, for å bruke Jesu ord. (Bifall).

Jeg møtte i en gymnasieklasse den innvending at når næstekjærligheten blir så mannsterk på jorden at den ikke lenger koster forsagelse og selvfornektelse så blir den ikke lenger næstekjærlighet, men egenkjærlighet, fordi den gjennom fellestjenesten som sitt kollektive formål munnar ut i egen velferd som sitt individuelle resultat. Det var en interessant innvending som viste for det første hvor skarpt gymnasiasten fulgte med, men en interessant innvending også fordi den viste hvor fullstendig det har lyktes å innpode i oss den fatale sammenblanding av tjenersinn og lidelse, så at vi ikke lenger kjenner kjærligheten igjen når den møter sin egen velferd i den kollektive tjeneste. Og dog er det jo dette som skjer i alle lykkelige ekte-skaper, at alle ydelser blir i familien til felles gavn og glede. Det som trenges er at vi lærer å utvide vår familiefølelse til å omfatte menneskeheten til bevissthet om at alle tjenester vi kan gjøre blir i familien til økning av den felles velferd og det kulturelle fellesbo.

Dermed mener vi ikke noget i retning av kommunisme. Vi vil ikke kommunisme, vi vil tvertom størst mulig individualisme, fordi vi mener at just gjennom den individualistiske utfoldelse av livet, vil livet

kunne strømme friest mulig. Nettop på den måten mener vi at livskildene i enhver av oss skal komme til sin rett, – ved størst mulig decentralisering, som vi kaller det, på alle områder – størst mulig individualisme. Men dette er en individualisme, vel å merke, som ikke står antitetisk til kollektivismen, men syntetisk til den. Det er ikke en separatistisk individualisme, men en sambevissthet – en brorskapets individualisme, hvor egeninteressen når sitt mål via fellesinteressen.

Slik forkynt vil det store bud i livsloven komme til å skinne som et virkelig evangelium for alle jordens folkemasser. Et evangelium som Vår Herres egne kongelige barn, et godt budskap, som vil stille alle surrogatevangelier fullstendig i skyggen, både proleterevangeliene om klassekampen og arierevangeliene om rasekampen. La mig her innskytte: ære være proleterevangeliene, for det håp som det har vakt hos alle undertrykte. Nettop fordi det har vært et evangelium for de undertrykte, må det ha vår sympati fra kristelig hold. Men det må allikevel etter hvert gå op for massene at det er ikke annet enn surrogat og *kan aldri bli noget annet* enn surrogat, så lenge det dreier sig om ikke å forene krefter, men splitte dem i klassekamp. De to surrogatevangelier har til felles at de kløver samfundet op, men går forøvrig på tvers av hverandre. Det ene kløver samfundet op horisontalt i klasser, det annet vertikalt i raser og folk, tilsammen danner de således et kors eller en rekke av kors, for så vidt som den vertikale separatisme krysser den horisontale ved alle landegrensener og undertiden også innenfor landegrensene. Men på disse kors driver menneskene idag med å korsfeste sin egen skjebne.

Derfor mener vi at tiden er inne for kirken å reise sig til kamp mot denne selvmorderiske korsfestelse av menneskeheten. Vi mener at presene må nu ta tidens nød med sig på prekestolene og derfra forkynne fredsyrstens evangelium på en slik måte at massene tar til å skjønne at det *er* det virkelige evangelium og det eneste *virkelig gode budskap*. (Bifall)

Denne forkynning er det Samfundspartiet har tatt op og vi venter at når kirkens menn efterhånden gjør sig fortrolig med denne utvidede erkjennelse av hva det store bud innebærer av godt budskap til den lidende menneskehet, og tar til å forkynne det, så det blir sang og klang i det, som finner resonans i massenes sinn, så skal den nye tid komme til verden som nu vander sig i fødselsveer.

Hermed er det på en måte sagt i en sum hvad vi mener å ha grunn til å vente og forlange av kirken. At den forkynner det store bud i livskunsten med *de perspektiver som det faktisk åpner* for folket på jorden: at det ikke er et bud om kors og trengsler lenger enn vi lar opmarsjen mot Gudsriket innskrenke sig til spredte forpostfektninger her og der, hvor den selvforglemmende tjeneste bare får uttak til lønn. Så snart vi får massene med i opmarsjen vil jorden bli

så overdådig fylt av tjenester og ydelser at *ingen* blir istand til å gi så meget som han får.

Men jeg er allikevel ikke ferdig. Jeg må prøve å trekke linjene i dette tjenestens evangelium enda litt tydeligere op, for å vise hvorledes de *skjærer like inn* i pengeproblemet, så det sprekker. (Bifall)

Både det og alt det trolskap av eksistensproblemer som det yngler av sig. Mesterens store livskunst er et budskap til menneskene om å forene all den makt vi har fått utlevert til å arbeide oss ut av all elendighet med summen av våre krefter, istedenfor å lage helvedes pøl og pine med kreftenes subtraksjon i en stadig innbyrdes kamp, hvor vi måler krefter med hverandre, for å se hvem som er sterkere, og hvor differansen mellom kreftene stadig tenderer mot underbalanse, fordi den ikke kan overkomme å reparere ødeleggelsens vederstyggelighet. Den som blir den sterkeste i kampen, i klassekampen eller i rasekampen eller i folkekampen, han er allikevel, når kampen er gjennomstridt, utmattet, han har redusert sine krefter, han har ødslet bort sine krefter, han har meget lite igjen, og det vesle han har igjen, det forslår ikke til å reparere. Derfor er det vi erkjenner at lønnskamp og profittkamp og klassekamp og krig er menneskenes forbannelse. Alt dette maktstjeler oss, eller vi maktstjeler oss selv med dette, med denne evindelige måling av kreftene, med denne evindelige dragkamp som alltid skal finne sted mellom motparter, mellom stridende parter, som i virkeligheten har felles interesser meget mere enn de har motstridende interesser. Istedenfor å organisere menneskene mot hverandre, vil vi derfor organisere dem til arbeid i gjensidig tjeneste, fordi det er tjenersens og ydelsens lov som råder for livets vekst og fremgang, den og intet annet. Tjeneste og ydelse er det det spørres om, ikke kamp og ødeleggelse. Som han selv sier, Mesteren, om sig selv: Menneskesønnen er ikke kommet for å la sig tjene og opvarte, men for selv å gjøre tjenesten, – og hvad han der sier om sig selv, det gjelder om mennesket overhodet, at mennesket er ikke kommet til verden for å la sig tjene og opvarte, men for selv å gjøre tjenester. Dette er evangeliets ABC, det hører til evangeliets elementære ting – begynnelsesgrunnene – istedenfor å presentere våre krav og motkrav må vi legge vinn på å presentere våre gjensidige ydelser. Gjør vi kravene store og ydelsene små, så blir det overskudd av fordringer som ikke kan honoreres. Men gjør vi derimot tjenestene store og fordringene små, så blir det et overskudd av ydelser, som kan noteres til nettogevinst i våre regnskaper. For med samme mål som I måler, skal Eder måles igjen, sier Mesteren, og formulerer der gjensidighetens lov. Gjensidighetens lov, den *må* virke, det kommer vi aldri forbi, den gjør sig gjeldende enten positivt eller negativt, enten til gavn og glede for oss, eller til ulykke for oss. Livets husholdning er som en kvern som maler døden og djeve-

len, hvis det er fordringer vi gir dem å arbeide med. Men liv og overflod, hvis det er tjenester og ydelser. Slik virker gjensidighetens lov, enten ødeleggelse eller livsens vekst og vinning og fremgang. Enten livsfornektelse eller livsbekreftelse. Det er loven om liv eller død. Vi kommer aldri utenom den, hvordan vi så steller oss. Men det står til oss selv om denne gjensidighetsloven skal bli for oss til død eller den skal bli til liv. Et livsviktig spørsmål blir det da å prøve å finne det økonomiske uttrykk for denne lov sånn at vi kan anvende den på det område hvor eksistensproblemen brenner for tiden, nemlig det økonomiske. Det kan synes å være en vanskelig sak, men er kanskje ikke så uoverkommelig likevel.

Når det dreier sig om å finne en formulering av loven om tjeneste kontra fordringer, finne denne lovens uttrykk på økonomisk måte, så må vi da ganske enkelt uttrykke den ved hjelp av det som symboliserer våre fordringer, nemlig pengene, den bedrageriske mammon som Mesteren kaller dem. Det er ikke så lite Mesteren har talt om den bedrageriske mammon. Men la mig sitere hva han sier i tilknytning til lignelsen om den kloke husholderen: Dersom I ikke er å lite på i håndteringen av den bedrageriske mammon, hvem kan da betro Eder de sanne verdier? Dersom dere lar dere narre av det som bare symboliserer verdiene, og kappes om å eie de største fordringer på hverandre og få det sterke strupetak på hverandre, så må de sanne verdiene utebli.

Det blir ikke fred på jorden og Guds velbehag i menneskene før dette er lært. Og vi oplever da også at endog de materielle goder utebli fra oss, enda vi *vet* at de er der og kan presenteres og produseres i massevis. – De er der – men de utebli fra oss, dersom vi ikke tilegner oss den lærdommen å håndtere den bedrageriske mammon riktig. Det er derfor det er så om å gjøre å trekke linjene i gjensidighetens livslov, slik at de skjærer inn i pengeproblemet. Men det er dessverre dette vi gjerne viker tilbake for, vi tør det ikke. Vi vil la politikerne stille med det og videnskapen, og så går det som det går. Men skulde vi ikke *netop der* holde *Mesterens* livskunst frem, når han selv ikke har lagt skjul på at det er *der* det brenner – at *det er der tampen brenner*? (Voldsomt bifall).

Det hører altså også med til evangeliets ABC dette med pengene, likeens som tjenesten. Det ligger i de ordene som jeg siterte av Mesteren en opfordring til å konferere tjenestens lov med vår håndtering av pengene som uttrykker våre fordringer. Små fordringer vil si billige tjenester, om mulig uforskyldt, gratis tjenester, av den samme gratia som grunnordet i den kristelige forkynnelse. Det betyr synkende priser. Det betyr at vi må innstille oss i stikk motsatt retning av den rådende prispolitikk, lønnspolitikk og pengepolitikk. Synkende fordringer betyr synkende priser – synkende pengefordringer. Men ikke mere synkende enn at leveomkostningene og produksjonskostningene har forsprang i den synkende bevegelse, så at ingen *taper* på det, men alle skal vinne på det. Med andre ord tjenestens lov finner sitt økonomiske uttrykk i det vi kaller for avkapitalisering eller med en annen terminus – det lønnsomme prisfall.

Dette er å trekke linjene helt frem i tjenestens evangelium, og vi må ha det vågemot at vi gjør det. Og dette har hvert menneske det i sin makt å bidra til, hver på sin arbeidsplass ved å arbeide så godt og så meget og så billig som mulig. Men den sociale organisering av dette må gå hånd i hånd med innarbeidelsen av den nye orientering i massenes bevissthet. Det er klart at den offentlige administrasjon må ikke rive ned hvad folket i arbeid bygger op. Det ledende prinsipp må bli det samme i offentlig og privat husholdning, nemlig ned med leveomkostningene, ned med pengefordringene, ned med dyrtiden, men op med arbeidsydelsene og op med liv og levestandard.

I denne kristelige livsvisdom har vi i virkeligheten nøkkel til kontrollen av oss selv og av samfundet til økonomisk frigjørelse og voksende makt. Vi må kontrollere oss selv og samfundet vårt slik at vi *ikke* gjør den bommerten å strekke oss efter det som ikke er de sanne verdiene, for da utebli de. Men ved den selvkontroll skal alle verdiene komme, de sanne verdiene. Vår Herres makt og visdom står til vår rådighet, men griper vi bare efter makten og vraker visdommen, så får vi ingen av delene. Det er dem som frykter for at det vil være til ulykke for menneskene å opnå full økonomisk frigjørelse og overflod – som frykter for at de vil bruke den til egen fordervelse. Den frykt er ganske ugrunnet, for menneskene vil nemlig ikke oppleve økonomisk frigjørelse, før de har tilegnet sig den dertil nødvendige visdom. (Bifall)

Veien må nødvendigvis gå innom visdommen først, og dette er det Mesteren uttrykker på den måten at han sier: søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt annet gratis. Men vil vi ha alt det andre først: makt og velstand uten visdom, da får vi det alt annet enn gratis, for da må vi betale det med ødeleggelsens vederstyggelighet. (Bifall)

Skulde ikke kirken her ha en herlig opgave å lære menneskene den underbare sammenheng som er mellom visdom og makt. At veien til makt og velstand går innom visdommen først. Den visdom som summerer våre krefter og gir oss kontrollen over oss selv og vårt samfund, så vi lærer å stille eksistensproblemen på beina og ikke på hodet. Dette marerittet av fantomer at vi gir dem ben å gå på – så de pigger av og forsvinner og aldri viser sig mer. (Bifall). (Langvarig bifall).

SELMORD I IRAK

Minst 21 amerikanske soldater har til nå begått selvmord i Irak, og dette bekymrer Pentagon.

Mens selvmordsraten i det amerikanske forsvaret i fredstid har ligget på mellom 10,5 og 11 for hver 100.000 soldat, er raten i Irak nå oppe i 13,5, opplyser en amerikansk talsmann.

Det handler kanskje om at krigen ikke var over 1.mai 2003 likevel, slik Bush påstod.

DOJ

ENDA EN BUSH-BLØFF

Invasjonen av Irak var unødvendig og valgt av forkjøpskrig trakk ressurser bort fra den langt viktigere kampen mot Al-Qaida, heter det i en rapport fra den amerikanske hærens krigsskole.

Ikke rart tidligere Bush-minister Paul O'Neill kalte Bush en blind mann blant døve...

DOJ

Kjønnskifte i Bibelen

I snart 2000 år har Paulus' nærmeste medarbeider, Junias, vært mann. I vår nye bibel er personen blitt til kvinnen Junia.

KURT-JOHNNY OLSEN

Aftenposten på nett

Også apostel? Mye tyder på at Junia var apostel, ett av Kirkens høyeste embeder i de første årtier. Paulus hadde sittet fengslet sammen med henne og ektefellen Andronikus, og hadde mye positivt å si om dem begge. "De har et godt navn blant apostlene", skriver han blant annet i Romerbrevets siste kapittel. Med denne språklige endring kan mange av argumentene til motstanderne av kvinnelige prester falle.

Endringen fremkommer i den språklige revisjon av Markusevangeliet, Romerbrevet og de to korinterbrev, som Det Norske Bibelselskap presenterer i disse dager. Professor dr. theol Hans Kvalbein leder dette arbeidet, og gjør det klart at oversetterne ikke har villet innføre et kjønnsinkluderende språk uten at det har klart grunnlag i grunnteksten.

Nevner flere kvinner

- Brødre er blitt til søsken og broder-

kjærlighet til søskenkjærlighet der hvor det kreves ut fra tekstsammenhengen, og vi vet nå at kvinnene har hatt en fremtredende stilling i de paulinske menigheter. En rekke kvinner er nevnt i Paulus' hilseliste i Romerbrevets 16. kapittel, og det er nå blitt overbevisende dokumentert at 7. vers inneholder kvinnenavnet Junia og ikke mannsnavnet Junias, slik det er gjengitt tidligere, forklarer han.

- Hva vet dere i dag som var ukjent i går?

- Det vi leser tydeligere og klarere ut fra teksten, er at det er påfallende mange kvinnenavn i hilselisten. Det er nettopp påfallende ut fra den jødiske bakgrunn Paulus kommer fra.

- Junia kan ha vært en apostel?

- Teksten sier at Junia har et godt navn blant apostlene. Den setningen er like tvetydig på norsk som den er på gresk. Den kan forstås som at Junia og Andronikus hører til blant apostlene og har et godt navn. Men den kan også bety at apostlene gir dem god attest uten at de dermed hører til blant apostlene, sier han.

Kvalbein utelukker ikke at hun var apostel, men tror ikke det er sannsynlig.

Norge blir det første land i Norden med en bibel hvor Junias endres til Junia. Fra før er endringen foretatt blant annet i King James utgave, English Standard Version og Wycliffe New Testament. I boken

"Navn i Bibelen", utgitt av Det Norske Bibelselskap så sent som i 1983, hersket ingen tvil: Junias var mann.

Modernisering

Oversetterne vil modernisere bibelspråket. Ordet "trengsel" blir til "motgang", "dårskap" er endret til "tåpelig" og begrepet "rose seg" erstattes med "å være stolt av". "Pengegriskhet" og "pengegrisk" endres til "grådighet" og "grådig".

- Grådigheten omfatter mer enn pengejag, og er nok et ord som trefter oss hjemme i velstands-Norge, forklarer Kvalbein.

Av andre endringer kan nevnes: Herodes sender ikke lenger en av livvaktene for å hente døperen Johannes' hode, men en bøddel. Forøvrig gir Herodes ikke lenger døperens hode til piken, men til jenta, som er kongens vakre datter.

I Markusevangeliets 6. kapittel får vi et klarere glimt av Jesu organisasjonstalent når han ber folket danne matlag og sette seg i det grønne gresset, og at de deretter satte seg ned rekke ved rekke. To steder i første korinterbrev er "Guds hemmelighet" erstattet med "Guds mysterium".

Tidlig neste år vil hele Det nye testamente (NT) bli presentert i ny språkdrakt, og i løpet av 2008 skal samtlige tekster i Det gamle testamente være ferdig revidert.

Den tredje - - -

dert av flyktninger bl.a. fra Irak, som påstår at de har flyktet fra Saddam Husseins terror. De fleste er Shia-muslimer, som utgjør det store flertall i Irak, i motsetning til Sunnimuslimene, som Saddam Hussein bekjenner seg til. Hvorfor benyttet de seg ikke av sin befolkningsmessige overvekt, og kvittet seg med Saddam?

Så opplever en noe underlig: Da amerikanerne rykker inn og utfører det de selv ikke var i stand til, så vil de tilbake til Irak for å kjempe mot amerikanerne. Selvfølgelig burde norske myndigheter oppmuntret dem til dette, og sendt dem nedover, men vel å merke uten returblett

For amerikanerne ville de ikke

blitt noen stor belastning, men for Norge ville det bety en ikke ubetydelig minsket belastning på vårt sosial- og kriminalbusjett.

Jeg minnes en steinhard diskusjon med en helfrelst "maoist/leninist", som la ut om amerikanernes uvane med å legge seg bort i ting de ikke hadde noe med (det var snakk om Korea- og Vietnam-krigene). Jeg sa meg i grunnen enig, og understøttet hans påstand med å henvise til to krig i Europa, nemlig 1. og 2. verdenskrig, der amerikanerne heller ikke hadde noe å gjøre, men ofret enorme materielle midler, og noen hundre tusen falne soldater. De hadde ikke behøvet dette, de kunne ha sittet der trykt i sin velstand på sitt kontinent, så fjernt fra de europeiske kranglefantene. Men om de hadde valgt denne løsningen, er det ikke sikkert at du – og dine kjepphøye meningsfeller – hadde fått vandret fritt omkring og brukt kjeft mot "den stygge amerikaneren", slik som dere fritt kan gjøre nå!

Slutt med tomsnakket, kall en spade for en spade!!

Vi befinner oss et godt stykke inne i den 3. verdenskrig, en krig der den siviliserte del av verden må kjempe mot en organisert ondskap, en ondskap som historien viser mange eksempler på, men som nå truer den vestlige sivilisasjon; av to grunner:

For det første fordi den kan betjene seg av det 21. århundres teknologi, og for det andre fordi den har støtte av motpartens (den siviliserte del av verdens) undfallenhet. Det var denne undfallenhet som gjorde det mulig for Hitler å starte den 2. ver-

denskrig, en krig som også kostet noen hundre tusen amerikanere livet. La gå at Bush handlet egenmektig i Irak, men til hans forsvar må anføres at han hadde god grunn til å tvile på FN's handlekraft. Etter tragedien i World Trade Center 11. september 2001 kunne han ikke sette seg med hendene i fanget og bare avvente på neste angrep.

I denne kampen mellom det onde og det gode, mellom sivilisasjon og orientalsk ondskap, kan ikke Norge stille seg nøytral, det finns mange vitale mål i Norge som er lettere å angripe enn to skyskrapere midt i New York, og Norge er ikke spesielt populær i Al Qaida og i Bin Ladens gjeng.

I skrivende øyeblikk strømmer sjokkrapportene inn fra jordskjelvkatastrofen i Iran, der en hel verden samler seg om å hjelpe.

Tenk om denne katastrofen hadde skjedd midt i USA; ville da terroristene fra "ondskapens akse", med sine enorme ressurser, rykket inn med humanitær hjelp?

Osama Bin Laden laget jo sitt private jordskjelv i New York 11. sept. 2001, men da "bare" med 3000 døde, men han takket ydmykt Allah for dette (og palestinerne danset av glede i gatene). Hvilken gledesdans hvis Allah hadde hjulpet ham med et jordskjelv, som sendte noen titusen vantro til Helvete?

"Den stygge amerikaneren" har trass satset store materielle ressurser og mange falne soldater for å hjelpe Afganistan og Irak, på samme måte som Marshall-hjelpen fikk Europa på fote etter 2. verdenskrig.

Arven etter Vietnamkrigen

"Fighting for peace is like fucking for virginity", står det inngravert på Zippo-lighteren til den unge gateselgeren. Tenk å eie lighteren som en amerikansk soldat tente sitt livs siste Lucky Strike med.

HENRIK HAMRÉN
Vietnam

Aftenposten på nett

Minnene fra krigen, som lightere, klokke, medaljer og beltespener er for det meste krimskrams. Men langs turistgaten i "Asias nye perle" er likevel de falske souvenirene det eneste som minner om Vietnamkrigen. Alt annet synes å handle mest om bading, mat, shopping, sykkel-drosjer og den balsamerete Ho Chi Minh.

Men bortenfor strendene, markedene og Vietcong-tunnelene (utgravde for å gi plass til storvokste turister), iblant bare noen mil fra turiststrømmen, kan man fortsatt

I ny generasjon. 14-åringen Lam Tran har ennå ikke lært seg å gå oppreist. Han har også mentale skader. Sammen med familien bor han i den lille byen Tan Hoa i provinsen Quang Tri som ble særlig hardt utsatt for ugressmiddelet Agent Orange. FOTO: ANDERS HANSSON

merke krigen. Den er i høyeste grad levende for mange vietnamesere. Pham Hoi og hennes 12 år gamle sønn Ky er to av dem.

- Helikoptrene kom alltid tidlig om morgenen før det begynte å blåse, forteller hun.

- Etterpå lå det et slags melkeaktig dugg på bladene i skogen, til tross for at solen skinte og det ble varmt. Først mange år etterpå fikk jeg vite at det var Agent Orange (et avløvningsmiddel) de sprutet ut over oss.

Hoi kjempet på nordvietnamesiske FNLs side. Som geriljasoldat i jungelen i Quang Tri-provinsen levde hun flere år i et av de områdene der amerikanerne pøste ut Agent Orange for å drepe vegetasjonen.

I dag er Hoi 59 år gammel og bor sammen med sønnen sin i den lille byen Dogn Ha, én mil nord for keiserbyen Hue.

- Av og til får jeg hodepine og ekle hudreaksjoner. Men verst er det jo for ham, sier hun og peker på Ky som ligger på sengen.

Ky ble født med alvorlige hjerne-skader og kan hverken snakke eller bevege seg. Kroppen er bare skinn og ben. Ved hvert dype åndedrag piper det i lufrøret.

Ky tilbringer alle sine dager på denne måten, med det tomme blikket rettet mot en flimrende TV-skjerm. Han sitter der helt sløv, bare når man skrur av TV-apparatet, ynker han seg. Det er alt, forteller Hoi.

- Men av og til når jeg holder ham i armene og stryker ham over håret, så skjer det at han ler. Det kjenner jeg at vi har kontakt.

Ifølge legene er årsaken til Kys hjerneskade og misdannede lemmer at Hoi kom i kontakt med Agent Orange under krigen.

Fordi Ky trenger hjelp og tilsyn døgnet rundt kan ikke Hoi arbeide. Som krigsveteran får hun det som ville tilsvare 25 amerikanske dollar i måneden, men det er ikke engang nok til alle medisinene sønnen trenger.

- Jeg er ikke bitter, men jeg har sluttet å tro på fremtiden. Når jeg dør, tar forhåpentlig Kys pappa hånd om ham. Det får være nok. Mitt eget liv har jeg for lenge siden ofret på krigen.

Allerede i begynnelsen av USAs engasjement i konflikten mellom Nord- og Sør-Vietnam var det klart at jungelen ga en utmerket beskyttelse for fienden. Med den nyvalgte president John F. Kennedys tillatelse begynte eksperimentet med ugressmidler for å avløve den tropiske skogen langs viktige veier og elver. Forsøket var en umiddelbar suksess, og Operasjon Hades (senere Ranch Hand) fikk grønt lys fra regjeringen.

I årene 1962 til 1971 sprøytet amerikanske fly og helikoptre ut 77 millioner liter med ugressmidler over det midterste og sørlige Vietnam. I hovedsak benyttet de Agent Orange, Agent White og Agent Blue. Giftstoffene fikk navn etter fargen på 200-liters tønne som de ble oppbevart på. Agent Orange var mest giftig og ble derfor brukt mest.

Mange års bruk av stoffene tok først slutt da laboratorieprøver viste at ett av biproduktene, dioksinet TCDD, kunne føre til ulike typer kreft i bløte kroppsdeler og gi fosterskader. Men da var det allerede for sent. Rundt 170 liter rent dioksin var spredt ut over den vietnamesiske landsbygda.

- Det er umulig å si nøyaktig hvor mange mennesker som ble rammet i Vietnam, sier doktor Le Kon Son. Han er sjef for Vietnams Røde Korsfond for Agent Orange-ofre.

- Et rimelig overslag er rundt én million mennesker, blant dem 150 000 barn som ble født med misdannelser og mentale skader.

Det er vanskelig å diagnostisere nøyaktig hvilke nerveskader eller fysiske defekter som kommer av Agent Orange, ifølge doktor Son. Men både nasjonale og internasjonale forskere er enige om én sak. Agent Orange krever nå sin tredje generasjon med ofre, 28 år etter at krigen tok slutt.

Halveringstiden på dioksinet er 30 år, og giften lagres i jordsmonn, i vassdrag og i mennesket. Studier bekrefter at dioksin forgifter og spres i hele næringskjeden i Vietnam, fra jord og avlinger til blod og brystmelk.

Under Operation Ranch Hand ble rundt en sjettedel av daværende Sør-Vietnam sprøytet med giftstoffene. Mange steder er antall fosterskader gått ned siden midten av 1980-tallet, i takt med at dioksin-innholdet i jorden sakte har normalisert seg. Men i enkelte svært utsatte områder sank ikke tallet på barn som ble født med misdannede armer og ben, med nerveskader og øyne uten pupiller før sent på 1990-tallet.

Vietnams Røde Kors deler ut de beskjedne pengegavene som samles inn. Men frem til nå er det blitt knapt én dollar på hvert offer.

- Det er et stort problem at USA ikke erkjenner sin del av problemet og ikke har noen hjelpevirksomhet rettet mot de vietnamesiske ofrene,

Merket av krigen. - Av og til når jeg holder ham i armene og stryker ham over håret, så skjer det at han ler. Da kjenner jeg at vi har kontakt, sier Pham Hoi (59) om sin hjerneskadde og misdannede sønn Ky (12). Som geriljasoldat under Vietnamkrigen levde hun i flere år i jungelen i Quang Tri-provinsen, der amerikanerne pøste ut Agent Orange for å drepe vegetasjonen. FOTO: ANDERS HANSSON

sier Son.

Ved slutten av vår reise i Quang Tri-provinsen kommer vi til den lille byen Tan Hoa, den ligger like utenfor den demilitariserte sonen.

Familien Tran bor i et steinhus med tre rom. Ute på gården grynter tre griser i bingen sin. Ved siden av huset dyrkes det søtpoteter.

Vår ankomst er ikke ventet. Fru Dan får det travelt med å hjelpe sine barn ute på verandaen. Datteren Luy på 18 og sønnen Thuan på 26. Ved den andre enden av grønnaksåkeren reiser en naken gutt seg opp på alle fire og begynner å gå i passgang mot oss. Men han mister balansen og ruller rundt på ryggen.

Gutten heter Lam og er 14 år gammel. Mamma Dan løper bort til ham, trekker på ham et par bukser og en gul genser, og bærer ham bort til oss. Fra en annen kant kommer den 20 år gamle sønnen Hoang gående mot oss med usikre skritt. Bena ser ut som skjefe piperensere. Han holder seg fast i et trekkverk.

- Det er mannen min som har snekret det. For barnas trening, forteller Dan. Så går hun ut i skogen for å hente mannen sin.

På verandaen sitter fire søsken og ser på oss. Ingen av dem sier noe. De som kan, stirrer på oss. Og vi på dem. Jeg setter meg ned på huk og forsøker å prate med dem, men ingen ser ut til å forstå hva tolken sier.

Etter en stund kommer Dan tilbake med mannen sin, Tram. Hans bronsefargede ansikt og grove hender vitner om mange år med hardt kropparbeid. Bortsett fra de årene da amerikanerne tvang ham til å bytte ut øksen med geværet.

Agent Orange ble debattert allerede på 1970-tallet, da amerikanske Vietnamveteraner begynte å klage over mistenkelige mange krefttilfeller, hudsykdommer og fosterskader. Men det skulle gå helt frem til 1994 før US National Institute of Health publiserte den første offentlige listen over sykdommer

som kan være en følge av Agent Orange. Hvorvidt Agent Orange kan føre til fosterskader, og i tilfelle hvilke, er det fortsatt strid om.

Der vi står foran familien Trams veranda fremstår tvisten som absurd ordkløveri.

- Vår første sønn, Luan, er frisk. Han studerer økonomi ved universitetet i Huen, forteller Tram og viser oss et studentfotografi på vegg.

Da Luan ble født, bodde familien utenfor de verste stridsområdene. Men for å skaffe penger til sin nyetablerte familie bega Tram seg ut i de sprøytete skogene for å arbeide.

- Jeg bodde i skogen flere måneder i strekk, drakk vann fra bekkene og spiste det som var tilgjengelig i naturen. Så ble Dan gravid på nytt, forteller han.

26 år gamle Thuan ble født med cerebral parese og med forvridde armer og ben. Etterpå fikk ekteparet tre barn til, alle med lignende handicap. Fordi Tram kjempet på sørvietnamesernes side, får han ingen veteranspensjon fra staten.

Det skal sies at den vietnamesiske regjeringen gjør det den kan for sine krigsveteraner og deres barn, men i et luftfattig land blir hjelpen naturligvis begrenset.

Før vi forlater Tan Hoa og barna på verandaen, forteller Tram at minst syv slektninger i området er rammet på lignende måte.

- Under krigen trodde vi det var insektsmiddel flyene sprøytet ut. Nå vet vi bedre.

Bearbeidet og oversatt av Torill Nordeng

Hardt rammet familie. Tram Tran og kona Dan har fem barn. Kun den eldste sønnen, som har flyttet hjemmefra, ble velskapt. De andre fire barna, sønnene Hoang (20), Lam (14), Thuan (26) og datteren Luy (18), er alle født med store handicap som er typiske følger av ugressmiddelet Agent Orange. FOTO: ANDERS HANSSON

FAKTA:

Agent Orange

Fra 1962- 1975 sprøytet amerikanske fly 77 millioner liter ugressmiddel over Vietnam, først og fremst Agent Orange, som inneholder det kreftfremkallende stoffet dioksin TCDD.

Rundt 170 kilo rent dioksin havnet i jord og vassdrag. Stoffet går gjennom hele næringskjeden og til spedbarn gjennom morsmelken.

30 år etter Vietnamkrigen fødes det fortsatt barn med misdannelser og neurologiske sykdommer.

Det er elleve såkalte "fredsbyer" i Vietnam, der de hardest rammede Agent Orange-barna får behandling. De fleste "byene" er helt eller delvis avhengig av bistand fra utlandet og fra private donorer.

Dioksin-verdiene er sunket til normale nivåer de fleste steder i landet, men ennå finnes mange såkalte "røde plasser" - som Luoi og Bien Hoa - der enkelte mennesker har dioksinverdier som er fire til fem ganger så høye som hos folk i Vesten.

Agent Orange settes i forbindelse med blant annet kreft i bindevev, Hodgkins sykdom, lymfekjertelsykdommer, medfødte misdannelser, nerveskader og diabetes hos både krigsveteraner og deres barn.

(Kilde: National Academy of Sciences' Institute of Medicine 2003)

* Vietnam

Enhetsstatlig sosialistisk republikk i Sørøst-Asia.

Hovedstad: Hanoi

Folketall: 79,9 millioner. 84 prosent er etniske vietnamesere. 41 prosent er under 18 år. 80 prosent bor på landsbygda. 82 prosent av innbyggerne kan lese og skrive

Årlig gjennomsnittsinntekt pr. innbygger ca. 3000 norske kroner.

Religion eller toleranse?

ERIK O. ERIKSEN PROFESSOR
DR.PHILOS.

Onsdag 7. januar 2004

Dagbladet på nett

I DEBATTEN

om den nye EU-grunnloven har flere tatt til orde for at kristendommen må nevnes som et uttrykk for europeernes kollektive identitet. Land som Spania, Polen og Irland har med paven i spissen tatt opp kravet om endring av teksten. I det forslaget som nå er til behandling, heter det bare at unionen er «inspirert av Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv».

Dette spørsmålet har en skremmende politisk aktualitet i lys av 11. september og den påfølgende tendens til demonisering av islam. Flere millioner muslimer lever innenfor EUs grenser. Det er også presserende aktuelt i forhold til hvor grensene for Europa skal trekkes. Skal Tyrkia kunne bli medlem?

Et annet forhold er at det i noen katolske land er konflikter med hensyn til kvinners rettigheter. I Irland og Polen er det ikke en rett til selvbestemt abort.

Problemet er at kristendommens doktriner om misjon er intolerant overfor andre trosretninger. Omsorgen for din nestes frelse slår ut prinsippet om nestekjærlighet. Misjonsbefalingen - gå ut og gjør alle folkeslag til mine disipler - har vært utført med sverd i hånd, og står i krass motsetning til det liberale prinsipp om lik respekt for alle uansett deres rang og status, tro og tilhørighet.

HVA SOM HAR

skapt Europa, og hvilket etisk verdigrunnlag regionen bygger på, er omstridt. Har kristendommen, liberalismen eller humanismen vært viktigst? Det går en linje fra opplysningstiden via den franske revolusjon til Verdenserklæ-

ringen om menneskerettighetene (1948) og den Europeiske menneskerettighetskonvensjon som forfekter nøytralitet i slike saker.

En forfatning for et statsborgerlig kollektiv trenger ikke et slikt felles verdigrunnlag som religion er et uttrykk for. En kan nærmest si tvert imot. Det er fordi det er uenighet om slike spørsmål at man trenger en forfatning som sier noe om hvilke rettigheter og plikter borgerne har i forhold til hverandre. En grunnlov kan leses som de rettigheter borgerne gjensidig tilskriver hverandre. Den institusjonaliserer prosedyrer for hvordan konflikter og uenigheter skal løses.

Kjøreregler og konfliktløsningsmekanismer trengs fordi kollektive identiteter basert på stamme eller nasjon, religion eller etnisk tilhørighet, skal leve sammen. Hvis alle var enige, ville det ikke være behov for en forpliktende rettslig orden. Hvis for eksempel alle var kristne og hadde samme fortolkning av hva det innebar, hvilke rettigheter og plikter som følger av kristendommen, var det mindre bruk for forfatninger.

NÅ ER DET

også en ganske drøy historieskriving å si at moderne menneskerettigheter springer ut av kristendommen. Selv om det finnes mange spor av allment etisk og humanistisk tankegods i kristendommen - som i andre religioner - er det nettopp i bekjempelsen av religionen, av kristendommen som den sentrale integrasjons- og maktfaktor, at ideen om menneskerettighetene oppsto. De kom ikke til uttrykk på grunn av kristendommen, men på tross av den. Det var freden i Westfalen som gjorde slutt på religionskrigene ved å skille stat og religion og knesette toleranseprinsippet. Samfunnene måtte finne måter å løse konflikter på som gjorde det mulig å leve med så vel etisk som etnisk mangfold, og menneskerettighetene formulerer grunnlaget for en slik fredelig sameksistens. Med dette ble religionen utgrenset til

det private livsområdet.

Det er en forbindelse mellom religionsfrihet og demokrati. Religiøs toleranse bante veien for den sekulære stat basert på like rettigheter for alle. Alle som nyter godt av religionsfriheten, må innrømme alle andre den samme rett. Lik rett til religionsfrihet er uforenlig med at staten bekjenner seg til en bestemt type tro.

I DETTE

perspektivet er verken statskirkeordningen eller bekjennelse til kristendommen i EU-forfatningen holdbar. Slike ordninger bryter med en av de viktigste grunnpilarene i den moderne grunnlov, nemlig at den er basert på en gjensidig toleranse av og respekt for ulike verdisyn og ideologiske tilknytninger. Det er dette som muliggjør den pluralisme og det mangfold som moderne stater oppviser. Kritikken av overleverte tradisjoner og kulturell differensiering er mulig på grunn av de moderne frihetsgarantiene.

Det moderne europeiske individ ble dannet i opposisjon til religiøse og metafysiske forestillinger om hva det vil si å være menneske. Det er i bekjennelsen til den universelle menneskelige verdighet, til individets ukrenkelighet, at det moderne etos har sin plass og relevans. Nå er det mange som finner at dette er tynne saker og at en grunnlov trenger noe kraftigere eller tykkere for å uttrykke hva den kollektive identitet består i.

Spørsmålet er nå om denne identiteten virkelig er så svak. Den lå til grunn for Nürnbergdomstolen, som etablerte rettskategorier og en domstolsprosedyre hinsides nasjonalstatenes suverenitet. Vi ser de samme prinsippene i artikkel 6 i charteret for det internasjonale militærtribunalet om forbrytelser mot menneskeheten, og vi er vitne til deres normative kraft i kritikken av USAs alenegang i internasjonale spørsmål.

Menneskerettighetene finnes nå i traktater og konvensjoner, og er inkorporert i nasjonal-

statenes lovverk. De former både individuelle og kollektive identiteter. De er basert på en historisk læringsprosess og er nedfelt i borgernes bevissthet og omgangsform. En har lært seg til å telle hoder heller enn å kutte dem av når det er uenighet. I økende grad har de fått institusjonelt nedslag og rettslig kraft. Disse prinsippene er tynne og formale i og med at de ikke sier noe innholdsmessig om hva menneskets natur er eller hva det gode liv består i: De knesetter bare et prinsipp om lik rett til frihet for alle.

VI GJENFINNER

denne kollektive identitet i EU-grunnlovens menneskerettighetscharter. Det inneholder bestemmelser om sivile, politiske, sosiale og økonomiske rettigheter. Forbud mot kloning og mot dødsstraff på den ene siden, korrigering for kollektive forhandlinger og arbeidstakerrettigheter på den andre siden, sier oss mye om det felles verdigrunnlaget i Europa. Verken USA eller Russland vil kunne kvalifisere for medlemskap i Unionen.

Denne grunnloven er et viktig bidrag til å avklare EUs verdimesse basis på et sekulært grunnlag. EU er en forening av forskjellighet. I dette tankegodset finnes også det normative grunnlaget for grensedragning. En kan trekke grensene for Europa ut fra hvilke krav som må oppfylles for at en funksjonell og demokratisk region som EU skal fungere, og ut fra hvilke muligheter andre regioner har til å danne seg til funksjonelle og demokratiske regioner under overvåking av et reformert og demokratisert FN.

Den nye kampen for kristen identifikasjon truer med å skru tilbake Europas sivilisasjonsprosess. Den krever homogenisering der det i dag er pluralisme. Det er de universelle overtoner, de kosmopolittiske perspektiver som utgjør det verdifulle i Europas utvikling - en utvikling som fundamentalister truer med å slå i revers.

Terrorpanikk: Kastes ut av USA

Norske Kari (42) har bodd i Oregon i 15 år. Nå kastes hun ut.

HELGE ØGRIM, OLIVER ORSKAUG OG JAN THORESEN

Torsdag 22. januar 2004

Dagbladet på nett

Nådetid

Norske Kari Rein har bodd i Oregon de siste 15 årene. Nå trues hun med utkastelse fra USA.

Rein og ektemannen James Jungwirth (41), som er amerikansk statsborger, bor ifølge nyhetsbyrået AP i Williams, sør i Oregon på den amerikanske Vestkysten.

Paret har en 14 år gammel datter og en sønn på sju.

- Skremmende

Nå vil USAs innvandringsmyndigheter (USCIS) utvise Kari Rein. Grunn: For over ti år siden ble hun dømt for hjemmedyrking av marijuana til privat bruk. Beslaget gjaldt seks planter.

Lovbruddet er ifølge innvandringsmyndighetene så grovt at det kvalifiserer til utvisning etter lovene

som er blitt innskjerpet siden terrorangrepet 11. september 2001, opplyser ekteparets advokat til avisa The Oregonian.

- Dette får nakkehårene mine til å reise seg, sier advokaten, David N. Shomloo. Han er selv innvandrer fra Iran og mener myndighetenes behandling av Kari minner om det iranske prestestyret.

- De gjør ikke forskjell på noen, enten det er en 42 år gammel norsk kvinne som har røkt sin egen marijuana, eller en sexforbryter, sier advokaten om innvandringsmyndighetene.

Rein ble dømt i 1993. Hun ble kjent skyldig i dyrking og besittelse av marijuana. Straffen ble prøvetid og samfunnstjeneste. Dommeren aksepterte at plantene var til personlig bruk.

Anholdt

Rein ble ifølge Oregonian anholdt på flyplassen i Seattle 30. desember etter juleferie i Norge sammen med mannen og de to barna.

- Jeg trodde de ville slippe meg etter et par timer, sier hun.

Men familien måtte reise videre til nabostaten uten Kari. Hun ble etter hvert overført til fengsel i St. Helens, der føderale myndigheter leier plass for utenlandske varetektsfanger.

Kari Rein (42)

- Norsk statsborger og opprinnelig fra Stavanger.
- Hun har to år landsbruksutdannelse fra Luster på 80-tallet.
- Rein traff sin ektemann, amerikaneren James Jungwirth i Norge.
- De giftet seg i 1989, og flyttet til USA i 1990.
- Hun ble pågrepet i Seattle 30. desember i fjor da hun kom hjem til USA etter å ha vært på juleferie i Norge.

Hun ble løslatt mot en kausjon på 15.000 dollar i går. Selv etter at ektemannen hadde truffet Kari hos innvandringsverket i Postland og innbetalt pengene, insisterte myndighetene på å frakte tobarnsmoren tilbake til fengselet i St. Helens før hun kunne løslates. Dermed fikk Kari påsatt hånd- og fotjern igjen.

- Vi synes det er høyst urimelig at hun behandles på denne måten, sier et nært familiemedlem til Dagbladet.no. Familien er sjokkert over at en kvinne som har bodd i landet siden 1985, og som har ført en eksemplarisk livsførsel etter dommen i 1993, blir kastet ut av landet.

Ekteparet Rein-Jungwirth driver en urteplantasje som produserer over 250 helsekost-produkter.

Ikke varlset

Norge er verken varslet om anholdelsen eller om at Rein risikerer utvisning, sier informasjonsrådgiver Eirik Bergesen i UD til Dagbladet.no.

Men slektninger av Kari Rein sier til Dagbladet.no at hun kontaktet ge-

- Bakgrunnen var at hun og ektemannen ble dømt for oppbevaring av en hasjplante hjemme hos seg i 1993.
- Hun fikk en betinget dom og samfunnstjeneste.
- Kari Rein er interessert i barns stilling og kår i lokalsamfunnet sitt, men hun er ikke medlem av noen politisk organisasjon.
- Innvandringsmyndighetene har gjort klart at de vil utvise henne.

neralkonsulatet i San Fransisco, uten at det har gitt resultater. Familien skal ha blitt orientert om at Utenriksdepartementet er underrettet om saken.

USA må informere Norge når beslutningen om utvisning er formell.

Men før det skjer, skal anken behandles.

USA SOM FORBILDE

Et innlegg i Dagbladet forleden fikk meg virkelig til å tenke. Vedkommende henviste til at Tyrkia nå skal avskaffe dødsstraffen i landet, dette for å nærme seg demokratiet. Han avsluttet innlegget med spørsmålet om hvordan det da stiller seg med USA og demokratiet når vi vet at 36 amerikanske stater fremdeles benytter dødsstraff?

En tankevekker?

DOJ

APROPOS INGRID ALEXANDRA

Landets nyfødte tronarving har fått navn. Nå styrkes monarkiet i Norge, hevdes det. Det gjør det helt sikkert, men debatten om monarki kontra republikk må uansett komme før eller senere. I den sammenheng er det viktig å nevne B. D. Brochmanns beskrivelse av de menneskelige sansene, bl.a. den midtpunktsøkende sans, og hvorfor vi som mennesker gjerne samler oss om symboler og kongehus. Mer om dette i neste nummer av Samfunnsliv.

DOJ

Fra Oslo til Bagdad

ØYSTEIN NORENG, PROFESSOR,
HANDELSHØYSKOLEN BI

Tirsdag 30. desember 2003

Dagbladet på nett

ARRESTASJONEN av Saddam Hussein gjør det enda viktigere for USA å finne en politisk løsning i Irak. Men i første omgang kan den styrke de samme ytterliggående høyrekreftene i Israel og USA som ivret for krig mot Irak, og som var og er aktive i å motarbeide fredsprosessen mellom Israel og palestinerne.

Allerede forsommeren 1996 foreskrev en høyreorientert tenketank i Washington på oppdrag av Israels daværende statsminister Benjamin Netanyahu at Israel burde bryte med Osloprosessen, annektere Vestbredden og i Gaza, destabilisere regimene i Iran, Libanon, Saudi-Arabia og Syria og fjerne Saddam Hussein fra makten i Irak. Tenketanken besto av personer som spiller en sentral rolle i regjeringen George Bush d.y., først og fremst leder av Det forsvarspolitiske råd (Defense Policy Board) inn til våren 2003, Richard Perle, og statssekretær i USAs forsvarsdepartement, Douglas Feith. I juli 1996 tilkjennega Israels daværende statsminister Netanyahu de samme målene i en tale i USAs Kongress. Syv år senere kom Irakkriegen, samtidig som konflikten i Palestina ble ytterligere tilspisset.

FREDSPROSSESSEN som startet ved toppmøtet i Madrid i 1991 og fikk sitt gjennombrudd i Oslo i 1993, hadde som et usagt siktemål opprettelsen av en palestinsk stat. Israels daværende opposisjonsleder Netanyahu var

fra første stund en motstander av Osloavtalen og lovet å si den opp så snart hans parti, Likud, kom til makten. Israelske høyrekrefter undergravde fredsprosessen ved å utvide bosettingene på de okkuperte områdene og ved å begrense palestinerne bevegelsesfrihet. Hensikten var å hindre opprettelsen av en palestinsk stat.

Osloprosessen fikk sitt nådestøt i september 2000 da nåværende statsminister Sharons oppretten ved de hellige muslimske steder på Tempelhøyden i Jerusalem utløste den andre palestinske oppstanden, intifada. Selv om Israel som okkupasjonsmakt på tillegges et stort ansvar, har det også fra palestinsk side vært begått fatale feilgrep som har styrket høyrekreftene i Israel og deres sterke støttespillere i USA. Selvmordsangrepene har styrket de israelske høyrekreftene. Terroristangrepet på USA 11. september 2001 førte til et alvorlig politisk nederlag for den arabiske sak og styrket et politisk fellesskap med Israel.

HENSIKTEN MED Osloprosessen var ikke bare å skape fred mellom israelere og palestinerne, men også å stabilisere Midtøsten etter den kalde krigen og Golfkrisen i 1990-91. Slik fremstår Osloprosessen også som et indirekte forsøk på å sikre tilførselen av olje fra Midtøsten på en fredelig måte. Den fikk en etterklang i fredsplanen til Saudi-Arabias kronprins Abdullah vinteren 2002, med forslag om full israelsk tilbaketrekning fra de okkuperte områdene i Gaza og på Vestbredden og opprettelsen av en palestinsk stat, i bytte mot anerkjennelse av Israel.

Alternativet til å stabilisere Midtøsten på fredelig vis er bruk av våpenmakt og angrepskrig som politisk virkemiddel. Irakkriegen i 2003 fremstår som et forsøk på å påtvinge Midtøsten stabilitet ved amerikansk våpenmakt og politisk kontroll, for å sikre oljeforsyningene og Israels stilling ved militære midler, ikke ved en politisk forståelse. De stadig skiftende begrunnelsene for Irakkriegen, masseø-

deleggelsesvåpen, terrorisme og regimeskifte for demokrati, kan antyde at ingen av dem var oppriktige. Mulige motiver som ikke ble nevnt, omfatter olje og hensynet til Israel.

Siden Golfkrigen avslutning i 1991, har det i USAs politikk overfor Midtøsten vært lagt vekt på å skifte ut regimet i Irak. Golfkrigen ble ansett som uavsluttet så lenge Saddam Hussein beholdt makten i Bagdad. Under president Clinton ble presset på Irak trappert opp ved flyforbud og tidvise luftangrep, samt omfattende støtte til irakiske opposisjonsgrupper med sikte på å velte regimet.

USAS ØNSKE om å skifte ut regimet i Irak er forankret i et langsiktig strategisk perspektiv som inkluderer ønsket om militære baser, markeder, sikring av Israel, og oljeinteresser. Interessen for baser vises tydelig av amerikanske utsagn om fortsatt militært nærvær i Irak etter en eventuell overføring av myndighet til en sivil irakisk regjering.

Med tilspissingen av konflikten i Palestina siden høsten 2000 og særlig etter terroristangrepet på USA i september 2001, med angivelig sterk deltakelse av saudiarabiske statsborgere, fremstår Saudi-Arabia som en mindre pålitelig støttespiller. Dermed kunne Irak høsten 2001 få en akutt større betydning i USAs strategi overfor Midtøsten, som en mulig partner med potensielt stor oljeeksport, et potensielt stort marked for våpen og militære tjenester, og med militære baser sentralt plassert i Midtøsten. Flere av de viktigste pådriverne i Washington for krigen mot Irak har nære forbindelser til rustningsindustrien, noen også til dagens israelske regjering.

USA har en interesse av å redusere Saudi-Arabias makt i oljemarkedet. Kombinasjonen av størst eksportvolum og markedsandel, lave utvinningskostnader, ledig utvinningskapasitet og store flytende lagre i tankbåter omkring i verden gir Saudi-Arabia en uovertruffen mulighet til å påvirke balansen mellom tilbud og etterspørsel i oljemarkedet, og dermed beve-

gelsene i oljeprisen. Makten over oljeprisen gir Saudi-Arabia en betydelig politisk forhandlingsmakt, først og fremst overfor USA, oftest utnyttet med varsomhet, men vedtaket i Organisasjonen av oljeeksporterende land, OPEC, høsten 2003 om å redusere utvinningen av olje for å forsvare en høy oljepris i en internasjonal lavkonjunktur kan kanskje forstås som et uttrykk for saudiarabisk misnøye med USAs manglende vilje til å legge bånd på Israel i konflikten i Palestina.

MED GRUNNLAG i store påviste oljereserver og lave kostnader er Irak den eneste mulige utfordrer til Saudi-Arabias maktposisjon i oljemarkedet. USA har også en langsiktig interesse av å få Irak på banen for å økende volum fra Midtøsten skal kunne dekke en antatt stigende etterspørsel i oljemarkedet, for å spre forsyningsrisikoen, som i dag er sterkt knyttet til Saudi-Arabia, og for om mulig å sikre fremtidig konkurranse om markedsandeler mellom to store oljeeksportører for å dempe oljeprisen. Amerikansk oljeindustri har imidlertid vært forbeholden overfor krigen og okkupasjonen av Irak av frykt for politisk risiko i oljemarkedet og i samband med store oljeinvesteringer i utlandet.

I den utstrekning arrestasjonen av Saddam Hussein skulle styrke de ytterliggående høyrekreftene i Washington, kan utsiktene til en politisk stabilisering i Irak svekkes. Med den tidligere diktator i forvaring øker presset i Irak for selvstyre, men utfallet kan bli ugunstig for USA. Dermed kan Saudi-Arabia bli mer utsatt, både fra islamistisk hold og fra motkrefter i de væpnede styrker. Et tegn i tiden er en begynnende revurdering av situasjonen på den israelske høyreside, der det ikke lenger tas for gitt at USA vil lykkes i Irak, hvilket styrker behovet for en fredsløsning med palestinerne.

EU-grunnlov minus én linje

Jens-Peter Bonde,
medlem i EU-parlamentet
for JuniBevegelsen

"Hvordan ville vi selv reagert hvis vi kjøpte hus til en million og etterpå fikk vite at vi måtte betale to millioner?"

Hvordan ville vi selv reagert hvis vi kjøpte hus til en million og etterpå fikk vite at vi måtte betale to millioner?"

EU-grunnloven manglet bare én linje på å være ferdig. I virkeligheten nådde man utrolig langt på alle andre punkter. I teorien kan man fortsatt rekke å bli ferdig i mars.

Utkastet til EU-grunnlov med protokoller og erklæringer fyller rundt 600 sider. Med unntak av én eneste linje er alle sider ferdigforhandlede. Den ene linjen handlet om stemmevektingen i Ministerrådet, og det fikk toppmøtet i Brussel til å bryte sammen. Denne linjen definerer nemlig hvor stor innflytelse det enkelte lands representanter skal ha i Ministerrådet.

Forståelig protest

På Nice-toppmøtet klarte Spania og Polen å tilkjempe seg et større antall stemmer enn de var berettiget i kraft av befolkningsstørrelse. De har 27 stemmer hver, nesten like mange som det dobbelt så store Tyskland. Tyskerne sier nå at dette ikke er rimelig, og at stemmevektingen må omgjøres.

Det kan i første omgang lyde besnærende, men slik ble nå stemmene en gang fordelt. Det ble inngått et kompromiss der Polen ble trøstet med et stort stemmetall i Rådet. Til gjengjeld sa landet ja til et dårlig forhandlingsresultat som ikke ga likhet mellom landene.

Den polske regjeringen lovet deretter sine velgere at de ville gå inn i EU på de betingelsene som ble avtalt i Nice. Stemmetallene skulle sikre at Polen får et bedre forhandlingsresultat i den neste store budsjetttrunden om rammebudsjettet for 2006-2013.

Det er ikke rart at den polske regjeringen protesterer mot at reglene nå skal endres. Hvordan ville vi selv reagert hvis vi kjøpte hus til en million og etterpå fikk vite at vi måtte betale to millioner?

Frankrike avgjorde

Likevel var både Polen og Spania innstilt på å forhandle om et kompromiss på toppmøtet. Men det var ikke Frankrike. President Chirac var ubøyelig og fremkalte med det en konflikt. Kanskje frykter han at EUs utvidelse langsomt men sikkert vil flytte makten over EU fra Frankrike til Tyskland, eller enda verre, til Storbritannia og USA.

Den franske presidenten ser at det franske Europa-prosjektet blir erobret av andre, og prøver i siste time å gjenerobre initiativet. Med Nice-traktaten fikk man muligheten til å gjennomføre et "forsterket samarbeid" dersom åtte land går inn for det. Denne bestemmelsen vil Frankrike nå forsøke å aktivere. Den franske drømmen er et direktorat bestående av Frankrike, Tyskland og Storbritannia, som under fransk ledelse styrer resten av EU og gjør seg til USAs sidemann eller overmann. Denne franske holdningen var nok til syvende og sist avgjørende for at man ikke nådde frem til et kompromiss.

Forhandlingene brøt sammen, men det ble likevel enighet om visse ting. Den italienske formannen, Silvio Berlusconi, fikk et matvareagentur lagt til Parma – skinkenes by. Finland fikk til gjengjeld et kjemika-

lie-agentur, og det ble delt ut åtte andre agenturer til gamle EU-medlemmer – men ikke ett til noen av de ti nye landene.

På denne bakgrunnen er det ganske bemerkelsesverdig at man etter to-tre måneders forhandlinger på regjeringkonferansen og EU-toppmøtet kom til reell enighet om alt annet enn den ene linjen om stemmevektene.

Blair fikk gjennomslag for at det fortsatt skal være enstemmighet i skattespørsmål og velferdspolitik, men gikk til gjengjeld med på at statsministrene selv skal kunne gå fra enstemmighet til kvalifisert flertall, om enn med vetomulighet for de nasjonale parlamentene.

Forbløffende mye enighet

Betingelsen for EU-forfatningen er at det oppnås enighet om alt, så formelt foreligger det ikke noe samlet forslag til vedtak. Men det ble nådd enighet om forbløffende mye.

Det er enighet om å gi EU makten over 15 nye politiske områder. Det er enighet om 40 områder der man skal gå fra enstemmighet til kvalifisert flertall. Det er enighet om å gjøre Charteret for grunnleggende rettigheter juridisk bindende. De er enighet om å gjøre EU til en juridisk

person, som forhandler internasjonalt på vegne av alle landene. Det er enighet om en felles utenriksminister, som skal stå i spissen for et felles utenriksministerium med felles ambassader. Det er enighet om en fast president for ministerrådet og om kvalifisert flertall for utnevning av alle toppfolk. Det ble til og med enighet om å starte oppbyggingen av et felles EU-forsvar.

Det er også enighet om at den neste traktaten skal kalles en forfatning og ha forrang fremfor medlemsstatenes grunnlover. På 15 møter har EU-landenes ledende jurister etter løpende mandat-giving fra alle medlemslandene skrevet alle tekstene ferdige, så et rent fakisk nå foreligger en bok på 600 sider der det kun mangler én linje.

Teknisk er grunnloven i så stor grad ferdig at den fortsatt kan bli underskrevet på Unionens fødselsdag den 9. mai, dersom den siste linjen kommer på plass gjennom forhandlingene.

Om det lykkes er et åpent spørsmål.

Fordømmende rapport

HEGE RAMSON LÆRER OG FRILANSSKRIBENT, PALESTINAKOMITEEN I OSLO

Tirsdag 13. januar 2004

I 2002 BESTILTE EU

en rapport om antisemittisme i EU-stater. EU er misfornøyd med resultatet. Ikke av frykt for sannheten, men fordi rapporten har svakheter. Jeg har lest rapporten, og forstår EUs innvendinger. Ikke minst fordi muslimer generelt er blitt rapportens prygelknabe. En revidert utgave ventes i begynnelsen av 2004.

Bakgrunnen for initiativet var meldinger om antisemittiske framstøt i EU-land. Rapporten ble skrevet av det tyske Center for Research on Antisemitism, som også skulle supplere med egne undersøkelser. I sin artikkel Jødehatet lever! i Aftenposten 29. november 2003 skriver Harald Stanghelle: «(...) EUs kontor til overvåking av rasisme og fremmedhat (EUMC) (...) har gitt opp å framlegge en rapport om anti-semitisme i Europa (...) EUMCs ledelse la den til side fordi rapporten pekte på at muslimske innvandrere står bak hoveddelen av angrepene på jødisk eiendom og overfall på europeiske jøder (...) En minoritet som trenger storsamfunnets beskyttelse, organiserer angrep på en annen.»

RAPPORTEN ER

bare utsatt til begynnelsen av 2004.

Den foreløpige utgaven finnes på EUMCs hjemmesider. Innledningsvis gjør EUMC rede for sine motforestillinger mot resultatet til de tyske forskerne, et resultat Stanghelle tilsynelatende har slukt rått.

En begrensning, ifølge EUMC, er materialets smale tidsramme. Den favner bare perioden mai-juni 2002, med noen korte tilbakeblikk. Dette var en svært opphetet periode i Israel-Palestina krigen. Forfatterne hevder at antall angrep gikk ned i månedene etter.

Et annen svakhet er rapportens uklare definisjon av anti-semitisme: «Henvisninger til anti-sionisme, kritikk av Israel og anti-amerikanisme øker forvirringen», skriver EUMC. I oppsummeringen av ulike EU-lands antisemittiske synderegister, nevnes f. eks en dansk biskop som 2. april 2002 sammenlikner Ariel Sharons aksjoner ved Fødselskirken i Betlehem med Kong Herodes, meritter på samme sted 2000 år tidligere. Uansett hva man synes om sammenlikningen, er den myntet på én statsleders konkrete handlinger, ikke jordens jøder.

Flaggbrenning, hat-telefoner til den israelske ambassaden (uten at antisemittisk innhold gjengis) regnes også som antisemittisme. Selv om andre stater har opplevd slike aksjonsformer. Komisk blir omtalen av det italienske kommunistpartiets kongress 4. april 2002. I sin jakt på anti-semitiske uttrykk, vektlegger forfatterne bruk av palestinske flagg og palestinskjerf, et plagg de også

hevder at italienske og europeiske høyreekstremister benytter. På meg virker det pussig at høyreekstremister skal ha annammet palestinske symboler.

PÅSKEN 2002

skrev svenske Aftenbladet om den husarresterte Arafat i det beleirede Ramallah: korsfestede Arafat. Da forfattet lederne av det jødiske samfunn i Stockholm, Gøteborg og Malmö og lederen for det svensk-israelske forbund en protest mot pressens ensretting. Flere av rapportens premisseleverandører og kilder har bånd til staten Israel.

Det tredje forbeholdet til EUMC skyldes uverifiserte påstander som «Antakelsen om tette bånd mellom USA og Israel skaper enda et motiv for en antisemittisk holdning.» og «I sum kan det hevdes at situasjonens truende natur (...) oppstod i de fleste av de observerte landene fordi det økende antallet av antisemittiske angrep, ofte begått av unge arabere/muslimer og høyre-ekstremister, var ledsaget av skarp kritikk av Israel fra alle politiske hold, en kritikk som i noen tilfeller bestod av antisemittiske stereotyper.»

EN ALVORLIG

innvending er skurkerollen Europas 17 millioner muslimer har fått. EUMC understreker at det enkeltpersoner foretar seg, kan ikke en hel religiøs eller etnisk gruppe tas til inntekt for. Med tanke på hvor tendensiøs rapporten er, er jeg ikke sik-

ker på at muslimer «står bak hoveddelen av angrepene på jødisk eiendom og overfall på europeiske jøder.» slik Stanghelle gjengir. Rapporten sier også at i mange tilfeller ble ikke gjerningsmennene identifisert. Siden tidenes morgen har europeere klart å dyrke jødehat uten muslimsk hjelp.

Stanghelle skriver også i samme artikkel: «I Sverige rapporterer svenske storbylærere om kraftige konfrontasjoner i historietimene når det undervises om Holocaust. Blant elever med bakgrunn i muslimske land er det vanlig å betrakte Holocaust som sionistisk propaganda.»

Jeg har selv undervist elever fra muslimske land om Holocaust. Jeg har aldri opplevd dette. Det har heller ikke kolleger jeg har snakket med. Jeg fant det heller ikke i rapporten.

DET FINNES

jødehets mange steder. Likevel ville jeg heller vært jøde enn muslim i dagens Europa. Det tror jeg også Stanghelle hadde foretrukket.

Hvem avspises ofte bare med vaskejobber i Norge og EU-land hvis de heter Ali eller Mustafa? Hvor kynisk utnyttet ble ikke Günter Walraff som tyrkeren «Ali», som han forteller om i boka «Ganz unten?» Hvem får stadig negativ presseomtale i Norge, til tross for at de aller fleste muslimske innvandrere er vanlige, lovlige borgere? Hvem opplever også vold fra rasistiske pøbler?

Fordømmende generaliseringer virker destruktivt, enten de rettes mot jøder eller arabere. Men i Europa reageres det forskjellig. Da den tyske kristeligdemokraten Martin

Hohmann kalte jødene «gjerningsmenn», ble det også omtalt i norsk presse. Hohmann ble ekskludert fra partiets fraksjon. Da den tidligere KRF-politikeren Kjell Furnes, nå formann i Ordet og Israel, kalte arabere «vill-asen», reagerte så vidt jeg vet, bare Kåre Willoch (VG 8. nov 2003).

Hvilken folkegruppe okkuperes og undertrykkes i Tsjetsjenia? Hvilken blir berøvet land og undertrykt i Palestina? Hvilken blir bombet og okkupert i Irak og Afghanistan? Hvilken var offer for folkemord på Balkan? Hvilken trenger ikke generaliserende og dårlig funderte beskyldninger oppå det hele?

LAND SOM

Syria, Egypt, Libanon, Palestina og Irak har alle vært i krig med Israel, som er områdets militære muskelbunt og stadig ignorerer FN-resolusjoner. Dette skaper frustrasjon og sikkert overreaksjoner hos noen muslimer. Bedre har det neppe blitt av Sharon & Cos nesten eksplisitte ultimatum: enten er du med oss, ellers er du antisemitt. Slik har de slått alle jøder i hartkorn med sin politikk. Amerikanske jøder har laget bevegelser som Not In My Name, Jewish Voices Against Occupation. Selv israelske militære har nå tonet flagg mot Sharons jernneve. Jo flere slike stemmer som når offentligheten, jo mindre jødehets vil det bli på grunn av Israels politikk. Rapporten styrker ikke slike stemmer.

Religion og menneskerettigheter

ANDREAS FØLLESDAL
PROFESSOR VED ARENA OG
NORSK SENTER FOR
MENNESKERETTIGHETER,
UNIVERSITETET I OSLO.

Torsdag 15. januar 2004

Dagbladet på nett

BÅDE NORGE OG EU

diskuterer for tiden forholdet mellom religion og statsmakt. I Norge er statskirkeordningen på dagsorden, og EUs grunnlovskonvent diskuterte om kristendommen skulle nevnes - og hvordan. Vår hjemlige debatt har mye å hente fra en etterrettelig og grundig refleksjon om Europas og EUs erfaringer med religion, toleranse og menneskerettigheter.

Ingen toneangivende grupper i EUs grunnlovskonvent hevdet at EU skulle bekjenne seg til kristendommen, slik noen påstår. De viktige spørsmålene var andre og mye vanskeligere: Bør grunnloven nevne kristendommens positive bidrag til Europas kulturelle og politiske utvikling, særlig hvis andre angivelige positive faktorer skal nevnes, som opplysningstiden? Hva da med jødedommen og islam, som begge har gitt viktige, verdifulle bidrag? Hva om faktorene er for mange og kontroversielle til å nevnes?

Kristendemokratene i konventet ønsket også at hovedteksten skulle gi et felles verdigrunnlag for troende og ikketroende, som i den polske

grunnloven. «Unionens verdier omfatter verdiene til de som tror på Gud som en kilde til sannhet, rettferdighet, det gode og skjønnhet, og til de som ikke deler en slik oppfatning men som respekterer disse universelle verdiene bygget på andre kilder.» Det var flere grunner for dette. Ved å anerkjenne religionenes positive sosiale og institusjonelle virkninger ville grunnloven styrke oppslutningen blant religiøse europeere. Teksten ville minne om maktens grenser og menneskeverdens verdi, og om kristendommens rolle i kampen mot kommunismen.

HVA SKAL VI MENE

om slike forslag? Grunnloven i EU, og i Norge, må være forenelig med en lang rekke livsanskuelser. Utfordringen er å utvikle og uttrykke et tilfredsstillende og historisk etterrettelig agnostisk verdigrunnlag for mennesker av god vilje uansett livssyn.

Det krever mer forståelse for ikke-kristne og deres frykt for overgrep enn vi finner i kristendemokratenes forslag. Det gjaldt tross alt en grunnlovsparagraf om EUs verdier, en paragraf ingen medlemsstat får bryte. Henvisningen der til religiøse livssyn kan lett misbrukes, og lett misforstås. Religionene har tross alt også påført Europa negative verdier og virkninger. Om teksten flytter til grunnlovens innledning minsker farene for misbruk, men unngås kanskje ikke.

Det felles verdigrunnlaget må også utvise mer respekt for troende eu-

ropeere enn det enkelte religionskritiske krefter utviser, i og utenfor EUs grunnlovskonvent. For eksempel står noen for en ateistisk verdiplattform bygget på svært kontroversielle premisser. Det hevdes at kristendommens misjonsbefaling er intolerant overfor andre trosretninger, at menneskerettighetene kom til uttrykk på tross av kristendommen, og at vi bør fortsette Westfalerfredens tradisjon med skillet mellom stat og religion. De hevder at det moderne europeiske individ står i opposisjon til religiøse og metafysiske forestillinger om menneskenaturen. Isteden vil de bygge på Norges og EUs tynne og rent formelle menneskerettighetsforpliktelser som angivelig ikke sier noe innholdsmessig om menneskenaturen eller hva det gode liv består i.

DETTE ER EN

problematisk tolkning av menneskerettighetene, og en uheldig begrunnelse for å holde kristendommen ute fra grunnloven. Poenget her er ikke å betvile menneskerettighetene, eller å forsvare kristendommens problematiske historie eller dens grunnlovs plass. Men verdigrunnlaget og grunnloven i EU og i Norge bør bygge på fakta og god argumentasjon.

Selv om misjonsbefalingen noen ganger ble utført med sverd har den også ofte vært preget av kristen nestekjærlighet husk Grundtvigs «menneske først, og kristen så», og Frelsesarmeens «suppe, såpe, frelse».

At religionene står i grunnleggende konflikt med menneskerettighe-

tene er en fordom som fusker med fakta. Tenk på kvekerens iherdige kamp mot slaveri. Selv den katolske kirke har bidratt positivt på den fronten. Dominikanerteologen Francisco de Vitoria (1483-1546) avviste spanskekongens krav på indianernes land og fordømte slaveri. I 1435 fordømte pave Eugenius IV slaveri på Kanariøyene og truet slaveeiere med ekskommunikasjon. I 1537 skrev pave Paul III encyklikaen Sublimis Deus mot mishandling av indianerne i Søramerika.

Videre bør verken Norge eller EU ta Westfalerfreden som modell for forholdet mellom religion og stat. Om vi faktisk leser traktatene og historien ser vi at den ikke skilte stat og religion tvert imot. Den som hersker over en region skal også få bestemme innbyggernes religion. Resultatet var statskirkeordninger, ispedd menneskerettigheter for noen kristne minoriteter som fikk rett til gudstjenester, og til religionsutøvelse i private hjem. For herskeren og det religiøse flertall ble ikke religion utgrenset til det private livsområde, tvert imot. Vår statskirke er dermed i Westfalerfredens ånd.

Selv «moderne» oppfatninger om menneskeverd bygger på omstridte religiøse, metafysiske eller erkjennelsesteoretiske premisser. Det gjelder Locke, Kant, Marx og Habermas. Vi kan ennå ikke velge oss et moderne menneskesyn og slippe unna kontroversielle eller normative premisser. Isteden må vi granske dem informert og kritisk for å forbedre de beste.

DE INTERNASJONALE

menneskerettighetene krever også kritisk og konstruktiv drøfting før de betraktes som fellesgods. De er slett ikke uforpliktende om hva menneskets natur er eller hva det gode liv består i. Tenk bare på EUs menneskerettighets charter som tier om abort og forbyr kloning og dødsstraff - mens andre stater med samme vage likhetsidealer trekker ganske andre konklusjoner.

Verken EU eller Norge kan unngå debatt om menneskeverdets grunnlag og det gode liv. Isteden må vi finne og skape en felles normativ plattform for forsvarlig bruk av statsmakt. Den må være presis nok for kritisk drøfting og demokratisk styring. Og mange, helst alle, borgere med rimelige livssyn må ha god grunn til å si seg enig.

Vi må derfor drøfte forholdet mellom religion, menneskerettigheter og grunnlov med omhu i Norge så vel som i EU. Religioner har hatt stor innflytelse. Det er ikke nok til at de fortjener plass i grunnlovsparagrafer som skal styre oss alle. Men avslaget skyldes ikke en påstått grunnleggende historisk konflikt mellom all religion på den ene side, og respekt for menneskeverd og menneskerettigheter på den andre. Slikt er vitenskapelig uetterrettelig, teoretisk forkludrende, og skaper berettiget motvilje og mistillit blant mennesker av ulike livsoppfatninger. Norges og Europas grunnlov og fremtid fortjener bedre enn som så.

Look to Norway

Av Hjalmar Markussen,
9373 Botnhamn.

Nesten daglig serverer media oss nordmenn nye doser om brudd på menneskerettighetene i fjerne land. Dess lenger borte dess mer interessant. Tenk om alle mennesker på jord kunne være så rettskaffen som oss i kæmpers og rettsikkerhetens fødeland? Tenk om vi en dag kunne få slippe refse andre nasjoner for brudd på menneskerettighetene og dårlige rettssystemer? Tenk hvor glad de ville bli alle lønnete med-

lemmene i den norske avdeling i Amnesty International om de, etter mange års slit, kunne melde seg til tjeneste hos A-etat?

I disse dager er noen av de verste brudd på menneskerettighetene knyttet opp til amerikanernes behandling av Guantanamo-fangene på Cuba, som har sittet fengslet i over et år uten dom.

Noe slikt har vel ikke skjedd i den vestlige verden før, eller?

I forbindelse med et nytt bokprosjekt leser jeg i bladet Friheten for 23. juli 1946 og ser at man der har hatt et sommerintervju med daværende stortingsmann og medlem av

justiskomiteen Kittill Kristoffersen Berg(1903-1983) (NKP) fra Rollag i Buskerud. I dette intervju spør avisen bl.a. om justiskomiteen har hatt noen store lovsaker oppe?. Og Berg svarer:

Vi hadde landssvikloven av 1945 hvor det gis anledning til å sperre folk inne opp til ett år uten dom. Dette er for så vidt en nokså eksepjonell lov, idet den jo går imot selve grunnprinsippet i det vi pleier å kalle menneskerettighetene. Det var imidlertid enighet i Stortinget og Justiskomiteen om at loven skulle føres igjennom. Med dette har vi slått fast nazister og landssvikere ikke har noe krav på å nyte godt av menneskerettighetene. Det er en av de forholdsregler som demokratiet må ta for å forsvare sin egen eksistens.

At denne famøse loven ikke strakk til viser det faktum at mange nordmenn ble holdt innsperret i halvannet år og mer uten dom. Med andre ord var Norge tidlig på hugget når det gjaldt ivaretagelsen av sitt eget folks rettsikkerhet.

Nå er vel bare et tidsspørsmål før president Bush står fram på TV og tar til motmele mot alle de som kritiserer USA for behandlingen Guantanamo-fangene.

Da vil president Bush, med den norske landssvikloven i hånd, kunne vinke til verden og si det en tidligere amerikansk president har sagt før ham: Look to Norway.

«Seierherrer». De som setter sin lit til Gud/USA: Forsvarsminister Kristin Krohn Devold, Kultur- og kirkeminister Valgjerd Svarstad Haugland, Ikke-stortingspresident Hagen, prest og statsminister Kjell Magne Bondevik, Utenriksminister Jan Petersen. Rolf Grovens kommentar til støttespillerne for en norsk deltagelse i Afghanistan og Irak. Malt i 2002.. Se mer på <http://www.groven.no/rolf>

USAS GIFTBOMBER KREVER NYE OFRE

Mer enn 30 år etter at krigshandlingene tok slutt i Vietnam, krever krigen nå sin tredje generasjon med ofre. 150.000 barn er født med misdannelser og mentale skader etter amerikanernes giftbombing, melder Aftenpostens nettutgave.

Kanskje FN skulle lete etter masseødeleggelsesvåpen i USA?

DOJ

IRAK-KRIG PLANLAGT LENGE FØR 9.11.2001

Tidligere finansminister Paul O'Neill i Bush-administrasjonen avslørte på "60-minutes" i USA søndag kveld at angrepet på Irak var planlagt lenge før 9.11-angrepet.

I sin bok, som utkommer med det aller første, beskriver han møtene i Bush-administrasjonen på følgende måte:

– Presidenten var så uengasjert under regjeringssmøter at han var som en blind mann i et rom fullt av døde.

DOJ

LIVE FOR TO DAY NOT FOR TOMORROW

Behind a smile,
there's danger and a promise to be told
– you'll never get old.
Life is like a fantasy,
to be locked away
– and still to think you're free.

So live for today,
tomorrow may never come.
You're all on your own,
and tonight you may as well be gone.

Gather the wind,
though the wind won't help you fly at all
– your back's against the wall.
Chain the sun,
and it turns around to face you
– as you run.

So live for today,
tomorrow might never come.
When the final word is spoken,
We might see what we have done.

Willy Bjørndal

Bomring og mangel på Service!

Er det korrekt at borgere i en kommune blir behandlet så forskjellig som i Tønsberg.

Bor du på Råel og skal til "Service"-kontoret (kan ikke lenger kalles det!) i sentrum, koster det kr. 15,-. Bor du innenfor Skammens mur, kan du gå ditt gratis.

Alle ble glade da muren i Berlin forsvant ^ et hyklersk paradoks!

Da Tønsberg inngikk en avtale om sammenslåing med Sem kommune, var ikke det for å gi Tønsberg utviklingsmuligheter? Nå vil man skille dette tilbake, til enda værre enn før sammenslåingen, med urettferdig behandling av kommunens innbyggere!

Det er mange morgenbadere i Tønsberg svømmehall, som har hatt et kjempebra tilbud, for oss som trenger å bruke kroppen på en spesiell måte. Vi har i årevis hatt et sosialt og konstruktivt samvær, som nå fra 2. februar blir en saga blott. Grunnet for å ha et slikt tilbud til innbyggerne blir nå ødelagt, da mange av oss ikke har økonomi til å fortsette. Prisen for svømmerne vil nå måtte heves!

Min meget gode tannlege innenfor Skammens mur, vil miste en pasient! Hva med andre tannleger?

Er det korrekt at du må betale ekstra kr.15,- for å dra å betale bompenger i byen?

Er det korrekt at du må betale et girogebyr i banken på kr. 20,- i tillegg til de kr. 15,-?

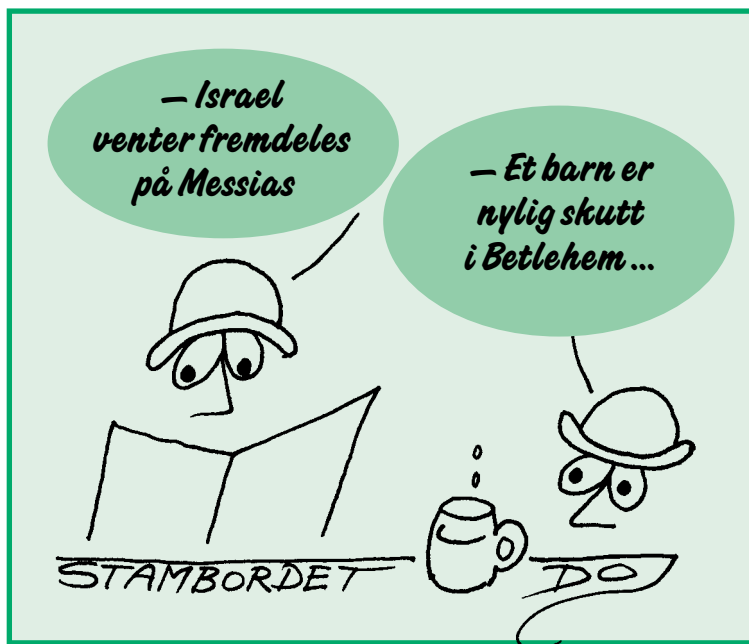
Hvor meget får selskapet i honorar for å kreve inn pengene. Dette er et offentlig engasjement, hvorfor skal det da holdes hemmelig?

Hvor ofte vil vi få besøk at Bondevik og Skogsholm etter at de må betale for å komme hit?

De våger vel ikke å komme pga av mobbing og lynsjefrykt!

Åsgårdstrand, den 6. januar 2004
Erik W. Falck

På vegne av aksjonskomiteen mot Skammens mur i Tønsberg

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 480,- pr år
kr. 240,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta